

NÁRODNÁ AGENTÚRA PRE ROZVOJ MALÉHO A STREDNÉHO PODNIKANIA

Prieskum potenciálu podnikateľskej aktivity

N Á R O D N Á
A G E N T Ú R A
P R E R O Z V O J
M A L É H O A
S T R E D N É H O
P O D N I K A N I A

Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania
v spolupráci s Infostatom

Prieskum potenciálu podnikateľskej aktivity

Bratislava 2003

Základné informácie o prieskume

Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania v spolupráci s Infostatom a GfK SLOVAKIA uskutočnila v novembri a decembri 2002 kvantitatívny prieskum zameraný na potenciál podnikateľskej aktivity.

Cieľom prieskumu bolo zistiť:

- prítomnosť počítačov v domácnostiach a využívanie Internetu
- záujem respondentov o podnikanie
- dôvody prečo by ľudia podnikali, respektíve nepodnikali
- spôsob podnikania
- sektory v ktorých by ľudia podnikali
- dôvody, ktoré viedli k začatiu podnikania
- právnu formu súčasných podnikateľov
- sektory v ktorých podnikajú súčasní podnikatelia
- finančné zdroje pri začiatkoch podnikania

Na získanie požadovaných informácií sme zvolili formu telefonického dopytovania **CATI**.

Cieľovou skupinou prieskumu boli obyvatelia Slovenskej republiky vo vekovej kategórii od 18 do 64 rokov. Základná vzorka pre prieskum bola stanovená na 2000 rozhovorov. Na výber respondentov sme použili metódu kvótného výberu, pričom kvótnymi znakmi boli:

- pohlavie
- vek
- vzdelanie cieľovej osoby
- región
- veľkosť obce / mesta

Terénnu časť prieskumu zabezpečovali školení anketári GfK SLOVAKIA, v termíne od 25.11. do 1.12. 2002. Celkovo bolo uskutočnených 2000 rozhovorov.

Získané údaje boli podrobené kontrole, zameranej na úplnosť a logickú súvislosť vyplnenia dotazníkov, dodržanie predpísaného postupu dopytovania a následne boli výsledky dvakrát zadané do počítača.

Spracovanie dát zabezpečila spoločnosť GfK Slovakia, výstup do podoby záverečných tabuliek sa spracoval prostredníctvom špecializovaného programu QUEST.

ZÁKLADNÉ VÝSLEDKY

- V telefonickom prieskume uviedlo 36 % respondentov, že v ich domácnosti majú osobný počítač.
- Aspoň jedenkrát týždenne používa počítač približne jedna tretina (35 %) slovenskej populácie. Zvyšné necelé dve tretiny (65 %), naopak, uviedli, že počítač nepoužívajú aspoň jedenkrát týždenne.
- Pripojenie na Internet má podľa prieskumu 9 % respondentov. Z bázy ľudí, ktorí majú doma počítač, má pripojenie na Internet 25 % respondentov a tri štvrtiny (75 %), majú počítač, ale nemajú pripojenie na Internet.
- Jedna pätina respondentov (20 %) uviedla, že používa Internet aspoň jedenkrát do týždňa na inom mieste ako doma. Zvyšných 80 % respondentov uviedlo, že niekde aspoň jedenkrát týždenne nepoužíva Internet.
- Na Slovensku nemieni začať podnikat' 84 % ľudí. Naopak, 10 % plánuje začať a 6 % už v súčasnosti podniká. Z bázy ľudí, ktorí zatiaľ nepodnikajú, neplánuje začať 89 % a naopak, 11 % plánuje začať podnikat'.
- Pri celej populácii nemieni určite začať podnikat' 67 % respondentov, skôr nemieni 18 %, skôr mieni začať podnikat' 7 % a určite mieni začať 4 % respondentov.
- Z bázy respondentov, ktorí nepodnikajú, nemieni určite začať podnikat' 71 %, respondentov, skôr nemieni 19 %, skôr mieni začať 7 % a určite mieni začať 4 – tá respondentov.
- Z bázy ľudí, ktorí neplánujú začať podnikat' uviedlo najväčšie percento respondentov 37 % ako dôvod, že nemajú dostatok finančných zdrojov. Nasledovali dôvody: som spokojný so svojím zamestnaním 14 %, nemám dostatok času na podnikanie 10 % a chýbajú mi skúsenosti 9 %. Dôvod prečo neuvažujú nad začatím podnikania nevedeli uviesť 4 % - tá respondentov.
- Z bázy respondentov, ktorí chcú začať podnikat', nepodnikla takmer polovica z nich 47 %, zatiaľ žiadne kroky. Školenia, prípadne iné informácie o podnikaní si už zabezpečilo 22 % a žiadosť o živnostenské oprávnenie a ďalšie administratívne kroky už podniklo 17 % respondentov.
- Nad podnikaním ako hlavnou pracovnou činnosťou uvažuje 62 % respondentov, ktorí plánujú začať podnikat'. Ďalších 34 % chce podnikat' popri zamestnaní a 4 % - tá zatiaľ na otázku nevie odpovedať.

- Nadpolovičná väčšina respondentov, ktorí plánujú začať podnikat' 59 % sú inšpirovaní možnosťou zvýšiť svoj príjem. Nasleduje skupina ľudí, ktorí nemajú inú možnosť sa zamestnať 13 % a 10 % respondentov motivuje pocit samostatnosti a skutočnosť, že budú sami sebe šéfom.
- Viac ako dve tretiny respondentov 81 % plánuje začať podnikat' na živnostenský list ako živnostník. Ďalších 9 % si plánuje založiť spoločnosť s ručením obmedzeným a 3 % akciovú spoločnosť. Zvyšných 7 % potenciálnych podnikateľov sa zatiaľ nerozhodlo, akú formu podnikania si zvolí.
- Pri voľbe sektoru v ktorom by respondenti, chceli začať podnikat' sa najčastejšie a pomerne vyrovnané objavovali tri odvetvia: priemyselná výroba 19 %, obchod 19 % a stavebníctvo 18 %. Mierne zaostávalo poľnohospodárstvo a potraviny 14 %, hotely, reštaurácie, pohostinstvo 9 % a služby 7 % respondentov. Z bázy ľudí, ktorí chcú začať podnikat' sa zatiaľ pre žiadny sektor nerozhodlo 5 % respondentov.
- Konkrétne sa najviac potenciálnych podnikateľov chce zaoberať obchodom 14 %, hotelovými a reštauračnými službami 10 %, servisnými službami v stavebníctve 9 %, samotným stavebníctvom 7 %, remeselnou výrobou 5 % a krajčírstvom a obuvníctvom 5 % respondentov. Na otázku čím sa konkrétne budú v podnikaní zaoberať nevedelo odpovedať 14 % respondentov.
- Takmer polovica potenciálnych podnikateľov (47 %), by chcela začať podnikat' s vlastnými úsporami. Ďalších 38 % by si zobralo bankový úver, 13 % by využilo neformálnu pôžičku od príbuzných alebo známych, 12 % by využilo úspory iných členov domácnosti, 6 % sa spolieha na dedičstvo alebo výhru a 8 % potenciálnych podnikateľov zatiaľ nevie s akými finančnými zdrojmi by začalo podnikat'.
- So súčasných podnikateľov podniká dlhšie ako 3,5 roka 67 % podnikateľov a zvyšná necelá tretina podniká menej ako 3,5 roka.
- Takmer tretina súčasných podnikateľov (32,8 %) uviedla ako dôvod pre začiatok podnikania dva dôvody: zvýšenie príjmu a skutočnosť, že nebola iná možnosť ako sa zamestnať. Ako tretí dôvod (15 %) uvádzali podnikatelia, že chceli mať pocit samostatnosti a byť sami sebe šéfom a 14 % chcelo uplatniť svoje záujmy a nápady. Na otázku prečo začali podnikat' nevedeli odpovedať 3 % - tá respondentov.
- So súčasných podnikateľov výrazne prevládajú živnostníci 81 %, nasleduje forma spoločnosti s ručením obmedzeným 11 %, akciová spoločnosť 2 % a 5 % respondentov uviedlo inú právnu formu.

- So súčasných podnikateľov ich najviac podniká v obchode (30 %), nasleduje priemyselná výroba 18 %, stavebníctvo 16 %, poľnohospodárstvo a potravinárstvo 12 % a služby rovnako 12 %. S väčším odstupom nasledujú hotely, reštaurácie a pohostinstvá 4 %.
- Konkrétne podniká najviac podnikateľov v obchode 22 %, servisných službách v stavebníctve 12 %, remeselnej výrobe 9 %, poľnohospodárstve 7 %, hoteloch, reštauráciách, pohostinstvách 7 %, krajčírstve, obuvníctve 6 % a peňažníctve, poisťovníctve 5 % respondentov.
- Najčastejšie začali podnikatelia podnikáť s vlastnými úsporami 67 %, neformálnou pôžičkou od príbuzných alebo známych 13 %, úsporami od iných členov domácnosti 11 %, pomocou bankového úveru 8 %, bez kapitálu 6 % a štátnu dotáciu dostalo 5 % respondentov.
- Viac ako polovica súčasných podnikateľov (55 %), nezamestnáva okrem seba už žiadnych pracovníkov. Jedného až piatich zamestnáva 29 %, šesť až desať 11 % a 5 % zamestnáva 11 a viac zamestnancov.
- V najbližších piatich rokoch neočakáva väčšina podnikateľov (65 %) žiadne zmeny v počte zamestnancov v svojom podniku. Zvýšenie počtu zamestnancov plánuje 25 % podnikateľov a naopak, zníženie počtu zamestnancov pripravuje počas najbližších piatich rokov 9 % podnikateľov.
- Z bázy podnikateľov, ktorí sa chystajú počas najbližších piatich rokov zvýšiť počet zamestnancov, pripravuje najväčšie percento (40 %) zvýšenie o 2 zamestnancov. Ďalších 20 % podnikateľov chce zvýšiť stav zamestnancov o 4 až 25 ľudí a o trochu zamestnancov plánuje zvýšiť počet 17 % podnikateľov, ktorí chcú zvýšiť počet pracovníkov.
- Vlastné finančné prostriedky by na podnikanie požičalo príbuznému alebo známemu 66 % Slovákov. Naopak, 31 % by financie na tento účel nepožičalo. Zvyšné 3 % respondentov na túto otázku nevedelo odpovedať.
- Určite by pritom na podnikanie príbuznému alebo známemu požičalo 32 % respondentov, skôr áno 34 %, skôr nie 14 %, určite nie 17 % a nevie 3 % - tá respondentov.

PODROBNÉ VÝSLEDKY PRIESKUMU

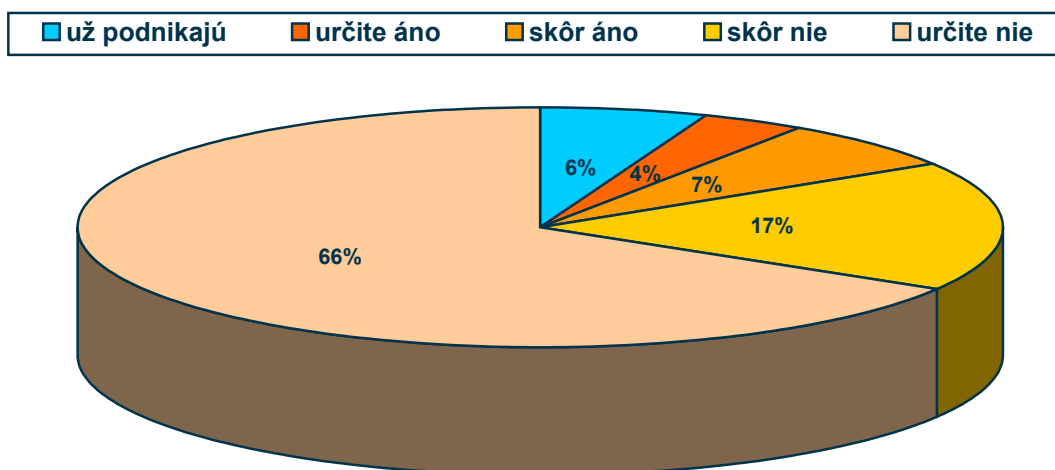
1 Potenciál podnikateľskej aktivity

V najbližších 12 mesiacoch uvažuje začať s podnikaním približne 11% dospelých obyvateľov. 4% respondentov deklarujú, že určite začnú s podnikaním a ďalších 7% respondentov o možnosti vlastného podnikania uvažuje. 6% respondentov vo výskume už v súčasnosti podniká.

Naopak, nezáujem o podnikanie prejavilo 89% respondentov v prieskume. 70% respondentov o vlastnom podnikaní určite neuvažuje a ďalších 19% respondentov skôr o tejto možnosti neuvažuje.

Uvažujete v priebehu nasledujúcich 12 mesiacov začať podnikat'?

2000 respondentov

zdroj: výskum GfK

Vyšší potenciál podnikateľskej aktivity je medzi mužmi ako medzi ženami. O možnosti podnikat' celkovo uvažuje 14% mužov v porovnaní so 6% žien. Podobný trend je zreteľný aj medzi respondentmi, ktorí už v súčasnosti podnikajú – podniká 10% mužov zatiaľ čo medzi ženami podnikajú 3%.

Porovnanie potenciálu podnikateľskej aktivity podľa pohlavia (%)

Báza: 2000 respondentov

Pohlavie	už podniká	určite áno	skôr áno	skôr nie	určite nie
TOTAL	5,9	3,6	6,5	17,5	66,5
Muž	9,5	4,5	9,4	20,8	55,9
Žena	2,5	2,7	3,7	14,3	76,9

Podľa vzdelania respondentov sme zo štatistického hľadiska nezaznamenali výrazné rozdiely. Medzi respondentmi so stredoškolským vzdelaním bez maturity uvažuje o podnikaní 11% v kategórii s vysokoškolským vzdelaním 10% respondentov.

Výraznejší trend je zrejмый medzi respondentmi, ktorí už v súčasnosti podnikajú. Najviac podnikateľov /živnostníkov je v kategórii s vysokoškolským vzdelaním (9%) a v kategórii so stredoškolským vzdelaním s maturitou (7%).

Porovnanie potenciálu podnikateľskej aktivity podľa vzdelania (%)
Báza: 2000 respondentov

vzdelanie	už podniká	určite áno	skôr áno	skôr nie	určite nie
TOTAL	5,9	3,6	6,5	17,5	66,5
základné	2,0	2,8	4,4	16,9	74,3
vyučení bez mat.	5,8	4,1	7,1	19,1	63,9
stredoškolské s mat.	7,3	2,4	6,7	15,2	68,4
vysokoškolské	9,3	4,9	4,9	14,8	66,0

Vyšší potenciál podnikateľskej aktivity je medzi mladšími respondentmi. V kategórii 18 – 29 rokov uvažuje o podnikaní 14% respondentov a v kategórii 30 – 39 rokov tiež 14% respondentov. V porovnaní s ostatnými častejšie uvažujú o podnikaní nekvalifikovaní robotníci (14%) a nezamestnaní (18%), respondenti s príjmami nad 10 tisíc Sk.

Nadpriemerný podiel respondentov, ktorí už v súčasnosti podnikajú je v kategórii 30 – 39 rokov (9%) a v kategórii 40 – 49 rokov (10%).

Porovnanie potenciálu podnikateľskej aktivity podľa veku (%)
Báza: 2000 respondentov

veková kategória	už podniká	určite áno	skôr áno	skôr nie	určite nie
TOTAL	5,9	3,6	6,5	17,5	66,5
18 – 29 rokov	3,7	4,8	9,3	23,8	58,4
30 – 39 rokov	8,7	4,5	9,2	19,2	58,5
40 – 49 rokov	9,6	2,3	5,2	14,1	69,0
50 – 59 rokov	2,6	2,2	1,9	12,1	81,2
60 – 64 rokov	2,2	2,9	0,0	7,4	87,5

Potenciál podnikateľskej aktivity nie je zo štatistického hľadiska v žiadnom kraji výrazne vyšší. Najvyšší záujem o podnikanie deklarujú obyvatelia Banskobystrického kraja (13%). Naopak, v porovnaní s celoslovenským priemerom je potenciál nižší v Prešovskom kraji (7%).

Nadpriemerný podiel respondentov, ktorí už v súčasnosti podnikajú je medzi obyvateľmi Bratislavského (8%) a Žilinského kraja (8%).

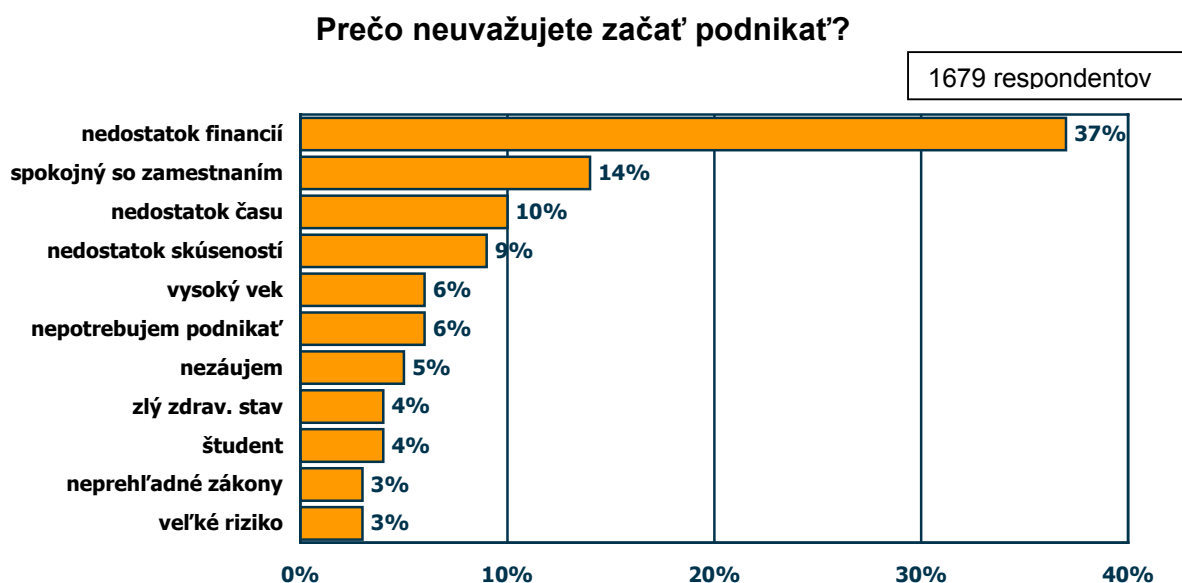
Krajové porovnanie krokov pred začatím podnikania (%)
Báza: 2000 respondentov

	priemerný údaj Slovensko	Bratislavský kraj	Trnavský Kraj	Trenčiansky kraj	Nitriansky kraj	Žilinský kraj	Bansko- bystrický kraj	Prešovský kraj	Košický kraj
	%	%	%	%	%	%	%	%	%
už podniká	5,9	7,9	6,7	3,5	6,0	8,3	4,0	5,4	5,7
určite áno	3,6	3,3	3,8	3,9	5,2	2,4	5,7	2,2	2,5
skôr áno	6,5	5,9	7,7	6,6	4,9	9,1	6,9	4,3	7,1
skôr nie	17,5	16,7	14,4	20,6	18,7	15,4	19,0	19,2	15,7
určite nie	66,5	66,5	67,3	65,4	65,3	64,8	64,4	68,8	69,0

2 Dôvody nezájmu o podnikanie

Medzi respondentmi, ktorí neuvažujú začať podnikat' sme zisťovali dôvody ich nezájmu o podnikanie. Najčastejším dôvodom, ktorý uviedla viac ako tretina respondentov (37%) je nedostatok finančných prostriedkov.

Druhým najčastejšie uvádzaným dôvodom je spokojnosť so súčasným zamestnaným (14%). Ďalšie bariéry podnikania súvisia skôr s individuálnymi dôvodmi – nedostatok času, nedostatok skúseností, vysoký vek, nezáujem, zlý zdravotný stav a pod.

zdroj: výskum GfK

Nedostatok finančných prostriedkov ako dôvod nezájmu o podnikanie uvádzajú častejšie ako ostatní respondenti vo veku 30-39 rokov (41%), respondenti so stredoškolským vzdelaním bez maturity (43%), respondenti bývajúci v Trnavskom (41%) a Nitrianskom (47%) kraji, nekvalifikovaní robotníci (50%), ženy v domácnosti (53%), respondenti s príjmami do 10 tisíc Sk.

Spokojní so súčasným zamestnaním sú častejšie ako ostatní respondenti vo veku 40-49 rokov (18%), respondenti so stredoškolským vzdelaním s maturitou (17%), respondenti s vysokoškolským vzdelaním (28%), respondenti bývajúci v Trenčianskom kraji (18%), zamestnanci so stredoškolskou (24%) a vysokoškolskou (27%) odbornosťou, zamestnanci vo vedúcich funkciách (39%), respondenti s príjmami nad 10 tisíc Sk.

Nedostatok času ako dôvod nezáujmu o podnikanie uvádzajú častejšie ako ostatní respondenti bývajúci v Žilinskom kraji (14%), nepracujúci dôchodcovia (13%), študenti (18%) a ženy v domácnosti (27%, respondenti s príjmom nižším ako 3500 Sk.

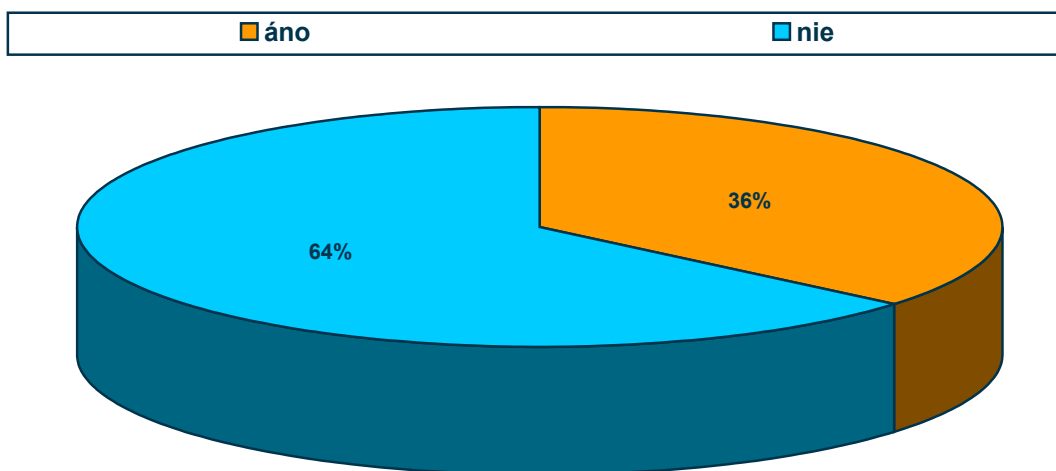
Nedostatok skúseností ako dôvod nezáujmu o podnikanie uvádzajú častejšie ako ostatní respondenti bývajúci v Trenčianskom (12%) a Prešovskom (14%) kraji, nekvalifikovaní robotníci (16%), ženy v domácnosti.

3 Používanie počítačov a internetu

Počítač má vo svojej domácnosti tretina (36%) respondentov. Tretina respondentov používa pravidelne niekde inde. Celkovo má možnosť pracovať na počítači 51% respondentov a pätina (19%) respondentov používa počítač aj v domácnosti aj niekde inde.

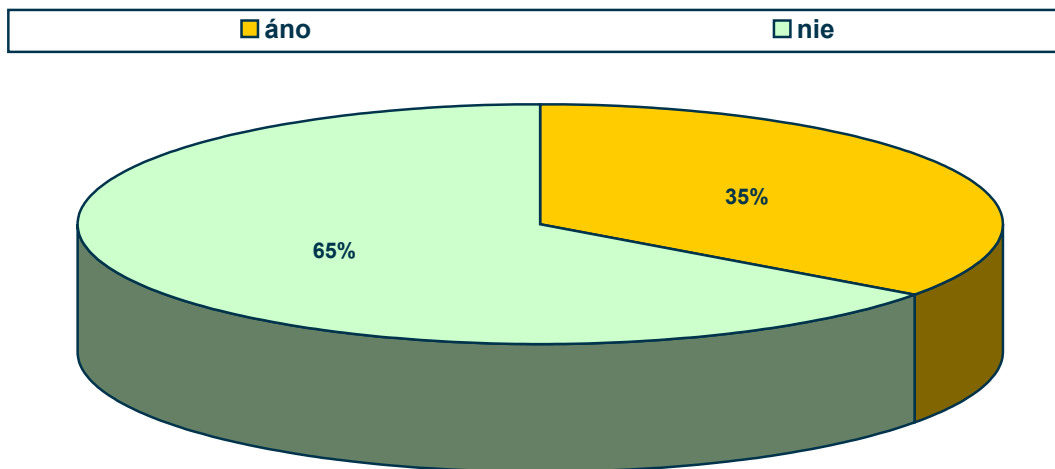
Máte vo svojej domácnosti počítač?

2000 respondentov

Používate počítač pravidelne t.j. aspoň 1 krát týždenne niekde inde?

2000 respondentov

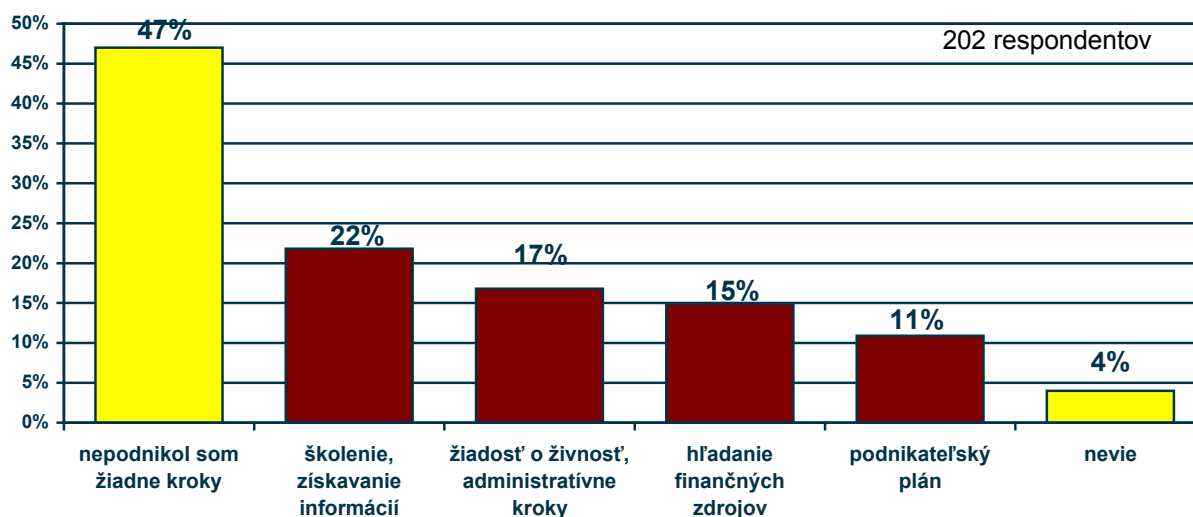
Možnosť používať **počítač doma** majú častejšie ako ostatní respondenti vo veku 18 – 29 rokov (39%), respondenti vo veku 40 – 49 rokov (43%), respondenti so stredoškolským vzdelaním s maturitou (43%), s vysokoškolským vzdelaním (63%), respondenti bývajúci v Bratislavskom kraji (54%), respondenti bývajúci v mestách s viac ako 100 tisíc obyvateľmi (52%), zamestnanci so stredoškolskou odbornosťou (46%), zamestnanci s vysokoškolskou odbornosťou (57%), zamestnanci vo vedúcej funkcii (66%), respondenti s príjmami nad 10 tisíc Sk.

Možnosť používať **počítač niekde inde** majú častejšie ako ostatní respondenti vo veku 18 – 29 rokov (45%), respondenti vo veku 40 – 49 rokov (37%), respondenti so stredoškolským vzdelaním s maturitou (48%), s vysokoškolským vzdelaním (71%), respondenti bývajúci v Bratislavskom kraji (52%), respondenti bývajúci v mestách s viac ako 100 tisíc obyvateľmi (55%), zamestnanci so stredoškolskou odbornosťou (64%), zamestnanci s vysokoškolskou odbornosťou (69%), zamestnanci vo vedúcej funkcii (58%), respondenti s príjmami nad 10 tisíc Sk.

4 Podniknuté aktivity pre začiatok podnikania

Napriek skutočnosti, že až desať percent respondentov v prieskume pripustilo, že do jedného roka by mohli začať podnikat', u približne polovice z nich ide pravdepodobne skôr o deklarovaný ako skutočný záujem. Tento predpoklad potvrdzujú aj reakcie respondentov na otázku: „Ktoré kroky ste doteraz podnikli, ak si chcete založiť podnik alebo živnosť?“ Na túto konkrétnu otázku odpovedala takmer polovica potenciálnych podnikateľov, že zatiaľ nepodnikli žiadne kroky a ďalšie 4 % - tá respondentov nevedeli odpovedať.

Aké kroky ste doteraz podnikli, pred začatím podnikania?

Zdroj: výskum GfK

Najčastejšie uvádzali respondenti možnosť: nepodnikol som žiadne kroky (47 %), školenie a získavanie informácií (22 %), žiadost' o živnostenský list, prípadne iné administratívne kroky podniklo 17 % respondentov, ďalších 15 % si zatiaľ hľadá finančné zdroje a 11 % potenciálnych podnikateľov má už vypracovaný aj podnikateľský plán.

Porovnanie jednotlivých krokov uskutočnených pred začatím podnikania podľa pohlavia (%)

Báza: 202 respondentov

Pohlavie	žiadne kroky	školenie	žiadost' o živnosť	zháňanie financií	podnikateľský plán
TOTAL	47,0	21,8	16,8	14,9	10,9
Muž	49,3	21,0	15,9	13,8	10,1
Žena	42,2	23,4	18,8	17,2	12,5

V absolútnych číslach deklarovalo výrazne viac mužov, ako žien záujem o podnikanie. (muži 138, ženy 64). Pri špecifikácii konkrétnych krokov pred začiatkom podnikania, ale vidíme, že naopak, väčšie percento žien ako mužov už vyvinulo určité aktivity súvisiace so začatím podnikateľských aktivít. Vyššie percento mužov, naopak, nepodniklo doteraz žiadne kroky. Na základe týchto skutočností môžeme konštatovať, že ženy pripustia možnosť začať podnikat' v porovnaní s mužmi, až po zrelšej úvahe, keď už majú konkrétnejšiu predstavu, prípadne už podnikli určité kroky. Muži na túto otázku odpovedali spontánnejšie, ale väčšie percento v porovnaní so ženami ich zatiaľ nepodniklo žiadne kroky.

Žiadne kroky doteraz nepodniklo väčšie percento mužov (49 %) a ľudí vo veku od 40 do 49 rokov (56 %). Išlo predovšetkým o ľudí so základným vzdelaním (72 %), žijúcich v Trnavskom a Banskobystrickom kraji (nad 54 %), v obciach do 4999 obyvateľov, ako aj obcí od 20000 do 99999 obyvateľov (nad 50 %). Pri pohľade na zamestnanie vidíme, že častejšie nepodnikli žiadne kroky robotníci (52 %) a najmenej zamestnanci (39 %). Podľa výšky čistého mesačného osobného príjmu prevažovali respondenti s najvyššími príjmami 16 000 Sk. Žiadne kroky nepodnikli predovšetkým respondenti, ktorí pochádzajú z rodín v ktorých žije 5 osôb (67 %), naopak, najmenej sa takáto odpoveď vyskytovala medzi samostatne žijúcimi respondentmi.

Školenie, prípadne iné získavanie informácií podstúpili doteraz mierne častejšie ženy (23 %) a ľudia vo veku od 15 do 39 rokov (25 %). Išlo predovšetkým o vysokoškolsky vzdelaných ľudí s maturitou (25 %) a vyučených stredoškolákov bez maturity (24 %), žijúcich v Trnavskom, Trenčianskom a Prešovskom kraji (nad 27 %), v obciach od 20000 do 99999 obyvateľov (27 %). Pri pohľade na zamestnanie vidíme, že častejšie sa školili a získavali informácie nepracujúci respondenti (28 %) a najmenej robotníci (16 %). Podľa výšky čistého mesačného osobného príjmu prevažovali respondenti s príjmami od 8000 do 9999 SK (29 %). Školenie, prípadne iné zháňanie informácií podnikli predovšetkým respondenti, ktorí pochádzajú z rodín so 4 osobami (30 %), naopak, najmenej sa takáto odpoveď vyskytovala v rodinách s 5 ľuďmi.

Porovnanie jednotlivých krokov uskutočnených pred začatím podnikania podľa vzdelania (%)

Báza: 202 respondentov

vzdelanie	žiadne kroky	školenie	žiadost' o živnosť	zháňanie financií	podnikateľský plán
TOTAL	47,0	21,8	16,8	14,9	10,9
základné	72,2	16,7	5,6	16,7	16,7
vyučení bez maturity	45,5	24,4	13,0	15,4	6,5
stredoškolské	48,9	15,6	22,2	8,9	15,6
vysokoškolské	25,0	25,0	43,8	25,0	25,0

žiadosť o živnostenské oprávnenie, prípadne iné administratívne kroky podnikli doteraz mierne častejšie ženy (19 %) a výrazne častejšie starší ľudia vo veku od 50 do 59 rokov (46 %). Išlo predovšetkým o ľudí s vysokoškolským vzdelaním (43 %), žijúcich v Trenčianskom a Nitrianskom kraji (nad 22 %), v obciach nad 100 000 obyvateľov (21 %). Pri pohľade na zamestnanie vidíme, že častejšie si podali žiadosť o živnostenské oprávnenie, prípadne podnikli iné administratívne kroky zamestnanci (28 %) a najmenej robotníci (13 %). Podľa výšky čistého mesačného osobného príjmu prevažovali respondenti s príjmami od 10 000 do 11 999 SK (29 %). Žiadosť o živnostenské oprávnenie, prípadne iné administratívne kroky podnikli predovšetkým respondenti, ktorí pochádzajú z menších rodín s 2 osobami (33 %), naopak, najmenej sa takáto odpoveď vyskytovala v rodinách s 5 ľuďmi.

Porovnanie jednotlivých krokov uskutočnených pred začatím podnikania podľa veku (%)

Báza: 202 respondentov

veková kategória	žiadne kroky	školenie	žiadosť o živnosť	zháňanie financií	podnikateľský plán
TOTAL	47,0	21,8	16,8	14,9	10,9
18 – 29 rokov	50,0	25,0	13,6	20,5	11,4
30 – 39 rokov	45,9	24,6	11,5	11,5	6,6
40 – 49 rokov	55,6	16,7	19,4	8,3	13,9
50 – 59 rokov	15,4	7,7	46,2	7,7	15,4
60 – 64 rokov	25,0	0,0	50,0	25,0	25,0

Hľadaniu finančných zdrojov sa doteraz mierne častejšie venovali ženy (17 %) a najstarší a najmladší respondenti (nad 20 %). Išlo predovšetkým o ľudí s vysokoškolským vzdelaním (25 %), žijúcich v Košickom a Trenčianskom kraji (nad 20 %), v obciach nad 100 000 obyvateľov (21 %). Pri pohľade na zamestnanie vidíme, že najčastejšie si už hľadali finančné zdroje nepracujúci (20 %) a najmenej zamestnanci (9 %). Podľa výšky čistého mesačného osobného príjmu si najmenej zháňali finančné zdroje respondenti s príjmami od 8 do 10 000 SK (7 %). Finančné zdroje si najčastejšie zháňali respondenti, ktorí pochádzajú z rodín s 2 a 4 osobami (nad 20 %), naopak, najmenej sa takáto odpoveď vyskytovala u samostatne žijúcich respondentov.

Krajové porovnanie krokov pred začatím podnikania (%)
Báza: 202 respondentov

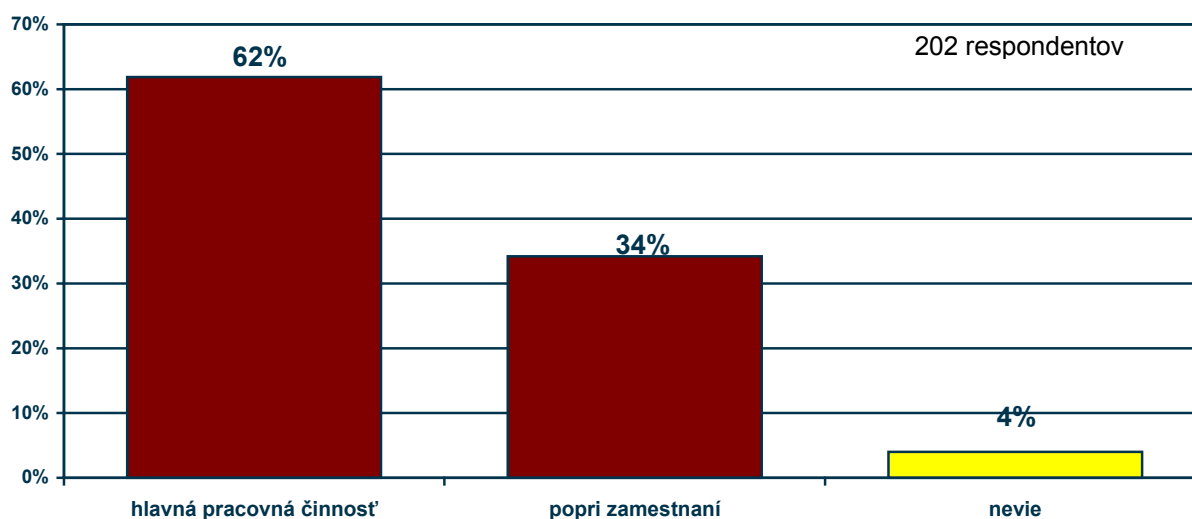
Kroky pred začatím podnikaniať	priemerný údaj Slovensko	Bratislavský kraj	Trnavský Kraj	Trenčiansky kraj	Nitriansky kraj	Žilinský kraj	Bansko-bystrický kraj	Prešovský kraj	Košický kraj
	%	%	%	%	%	%	%	%	%
žiadne kroky	47,0	45,5	58,3	37,5	37,0	51,7	54,8	61,1	33,3
školenie	21,8	13,6	29,2	29,2	22,2	24,1	6,5	27,8	25,9
žiadosť o živnosť	16,8	18,2	4,2	25,0	22,2	20,7	16,1	11,1	14,8
zháňanie financií	14,9	18,2	16,7	20,8	7,4	10,3	9,7	16,7	22,2
podnikateľský plán	10,9	22,7	16,7	16,7	3,7	3,4	6,5	16,7	7,4
nevie	4,0	0	0	0	7,4	0	12,9	0	7,4

Pri pohľade na krajové porovnania vidíme, že žiadne kroky, teda skôr deklarovaný záujem bol predovšetkým v Prešovskom kraji (61 %) a Trnavskom kraji (58 %). Na otázku nevedeli odpovedať predovšetkým v Banskobystrickom kraji (13 %). Školenie, žiadosť o živnosť, zháňanie financií a podnikateľský plán podnikli v priemere najčastejšie respondenti Trenčianskeho kraja.

5 Spôsob podnikania

Z bázy potenciálnych podnikateľov plánuje 62 % z nich podnikanie ako hlavnú pracovnú činnosť a 34 % by chcelo podnikat' popri zamestnaní. Zvyšné 4 % na túto otázku nevedeli odpovedať.

Aký spôsob podnikania by ste preferovali?

Zdroj: výskum GfK

Pri porovnaní spôsobu podnikania podľa pohlavia vidíme, že podnikanie ako hlavnú pracovnú činnosť preferujú výraznejšie muži (65 %) a menej ženy (55 %). Naopak ženy by chceli častejšie ako muži podnikat' popri zamestnaní (39 %). Kým muži (32 %). Ženy prevažovali aj pri nerozhodnutých respondentoch, ktorí odpovedali neviem (6 %) a muži (3 %).

Porovnanie spôsobu podnikania podľa pohlavia (%)

Báza: 202 respondentov

Pohlavie	hlavná pracovná činnosť	popri zamestnaní	nevie
TOTAL	61,9	34,2	4,0
Muž	65,2	31,9	2,9
Žena	54,7	39,1	6,3

Podnikanie ako hlavnú pracovnú činnosť by si zvolili výrazne častejšie muži (65 %) a ľudia vo veku od 40 do 49 rokov (72 %). Išlo predovšetkým o ľudí so základným vzdelaním (89 %), žijúcich v Prešovskom kraji (83 %). Pri pohľade na zamestnanie vidíme, že častejšie by si zvolili podnikanie ako hlavnú pracovnú činnosť nepracujúci

(73 %) a najmenej zamestnanci (48 %). Podľa výšky čistého mesačného osobného príjmu bola vyrovnaná väčšina kategórií a zaostávali iba respondenti s príjmami od 8000 do 9999 SK (46 %). Podnikanie ako hlavnú pracovnú činnosť by si zvolili najčastejšie ľudia z menších rodín s 2 osobami (73 %) a najmenej s tromi osobami (44 %). Výrazný rozdiel medzi rodinami s dvoma osobami a tromi je logický, kvôli absencii detí alebo starších ľudí v rodinách s dvoma ľuďmi. Dvaja ľudia v prípade manželov alebo iných dvojíc, majú väčšinou dostatok času a priestoru na podnikanie. Pri rodine s tromi ľuďmi ide vo väčšine prípadoch o nezaopatrené dieťa alebo staršieho človeka, preto môže byť vo výsledkoch taký markantný rozdiel, medzi dvoma a tromi osobami v rodine. Svoju rolu môže hrať aj nebezpečenstvo rizika ísť do podnikania v prípade, že máte nezaopatrené dieťa. V tom prípade môže potenciálny podnikateľ voľiť radšej formu zamestnania a príležitostného podnikania popri zamestnaní.

Porovnanie spôsobu podnikania podľa vzdelania (%)
Báza: 202 respondentov

vzdelanie	hlavná pracovná činnosť	popri zamestnaní	nevie
TOTAL	61,9	34,2	4,0
základné	88,9	11,1	0,0
vyučení bez maturity	65,9	29,3	4,9
stredoškolské	44,4	51,1	4,4
vysokoškolské	50,0	50,0	0,0

Podnikateľ popri zamestnaní plánujú častejšie ženy (39 %) a výrazne častejšie starší ľudia vo veku od 50 do 59 rokov (54 %). Išlo predovšetkým o ľudí s vysokoškolským vzdelaním (50 %), žijúcich v Banskobystrickom a Trenčianskom kraji (nad 41 %), v najmenších obciach do 4999 obyvateľov (43 %). Pri pohľade na zamestnanie vidíme, že častejšie by podnikali popri zamestnaní zamestnanci (50 %) a najmenej nepracujúci (20 %). Podľa výšky čistého mesačného osobného príjmu prevažovali respondenti s príjmami od 8000 do 9999 SK (51 %). Podnikateľ popri zamestnaní by chceli predovšetkým respondenti, ktorí pochádzajú z rodín s 3 osobami (50 %), naopak, najmenej sa takáto odpoveď vyskytovala v pri samostatne žijúcich respondentoch.

Porovnanie spôsobu podnikania podľa veku (%)
Báza: 202 respondentov

veková kategória	hlavná pracovná činnosť	popri zamestnaní	nevie
TOTAL	61,9	34,2	4,0
18 – 29 rokov	63,6	35,2	1,1
30 – 39 rokov	60,7	34,4	4,9
40 – 49 rokov	72,2	25,0	2,8
50 – 59 rokov	38,5	53,8	7,7
60 – 64 rokov	25,0	25,0	50,0

Pri krajevom porovnaní vidíme, podnikanie ako hlavnú pracovnú činnosť by chceli využiť predovšetkým v Prešovskom kraji (83 %), Bratislavskom kraji (73 %) a výrazne najmenej v Banskobystrickom kraji

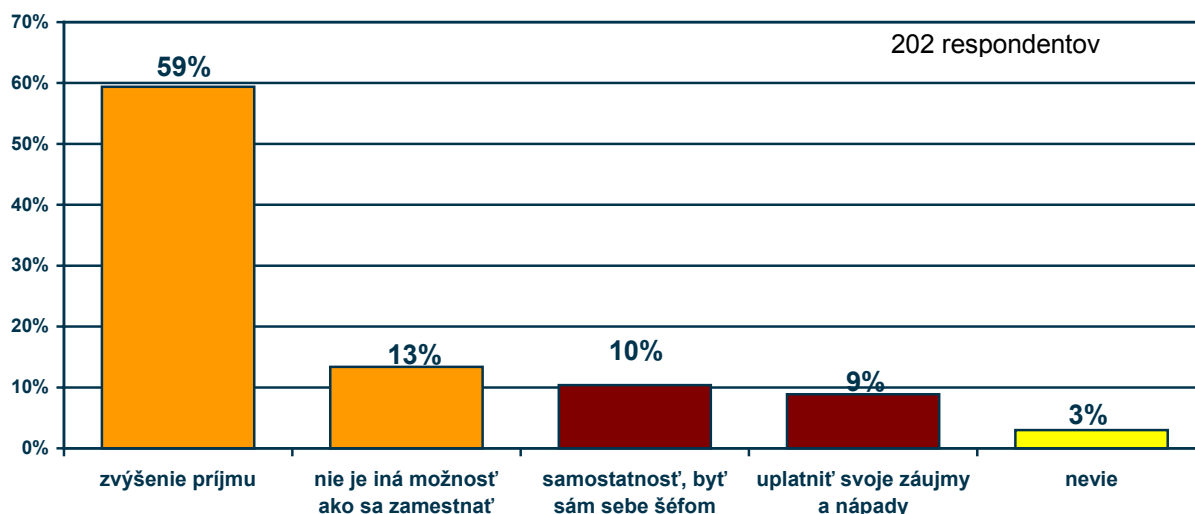
Krajové porovnanie spôsobu podnikania (%)
Báza: 202 respondentov

Spôsob podnikania	priemerný údaj Slovensko	Bratislavský kraj	Trnavský kraj	Trenčiansky kraj	Nitriansky kraj	Žilinský kraj	Bansko-bystrický kraj	Prešovský kraj	Košický kraj
	%	%	%	%	%	%	%	%	%
hlavná pracovná činnosť	61,9	72,7	66,7	58,3	59,3	58,6	45,2	83,3	63,0
popri zamestnaní	34,2	27,3	33,3	41,7	29,6	37,9	45,2	16,7	33,3
nevie	4,0	0,0	0,0	0,0	11,1	3,4	9,7	0,0	3,7

6 Hlavný dôvod pre začatie podnikania

Výrazne najčastejšie uvádzali potenciálni podnikatelia ako hlavný dôvod pre začiatok podnikania zvýšenie príjmu (59 %). Nasledovali možnosti: nie je iná možnosť ako sa zamestnať (13 %), pocit samostatnosti, byť sám sebe šéfom (10 %) a príležitosť uplatniť svoje záujmy a nápady (9 %). Na otázku nevedelo odpovedať 3 % - tá respondentov. Pri analyzovaní dôvodov môžeme usúdiť, že premyslenejší záujem začať podnikat' založený na pevnejších základoch majú respondenti, ktorí uviedli dôvody: pocit samostatnosti a príležitosť uplatniť svoje záujmy a nápady. Ľudia pre ktorých je hlavným dôvodom zvýšenie príjmu a predovšetkým skutočnosť, že nie je iná možnosť sa zamestnať síce podnikat' možno začnú, ale často sú k tomu donútení okolnosťami a k rozhodnutiu sa uchýlili nie po zrelej úvahe, ale z určitej nevyhnutnosti.

Hlavný dôvod pre začatie podnikania

Zdroj: výskum GfK

Porovnanie dôvodov pre podnikanie podľa pohlavia (%)

Báza: 202 respondentov

Pohlavie	zvýšenie príjmu	nebola iná možnosť zamestnania	byť sám sebe šéfom	možnosť uplatniť záujmy	nevie
TOTAL	59,4	13,4	10,4	8,9	3,0
Muž	60,9	13,8	10,1	8,7	2,2
Žena	56,3	12,5	10,9	9,4	4,7

V absolútnych číslach deklarovalo výrazne viac mužov, ako žien záujem o podnikanie. (muži 138, ženy 64). Pri špecifikácii hlavného dôvodu na podnikanie vidíme, že mierne vyššie percento mužov preferuje zvýšenie príjmu (61 %), ako žien (56 %). Dôvody: nie je iná možnosť ako sa zamestnať, pocit samostatnosti, byť sám sebe šéfom, prípadne uplatniť svoje záujmy a nápady, uvádzali obidve pohlavia pomerne vyrovnané. Hlavný dôvod pre podnikanie, uplatnenie možnosti v zvolenom odbore uvádzali iba ženy. Ženy mierne prevyšovali mužov aj v prípade, keď respondenti nevedeli uviesť hlavný dôvod pre začatie podnikania.

Zvýšenie príjmu uvádzali častejšie ženy, pričom vek a vzdelanie a veľkosť sídla nezohrávali pri menovaní tejto možnosti príliš výraznú úlohu. Pri krajevom porovnaní menovali zvýšenie príjmu najčastejšie v Trenčianskom kraji (71 %) a najmenej v Bratislavskom kraji (46 %). Podľa zamestnania prevažovali robotníci (67 %) a najmenej nepracujúci (50 %). Na základe výšky čistého mesačného príjmu prevažovali respondenti s príjmami od 8000 do 9999 Sk. Podľa osôb v domácnosti prevažovali respondenti s 2 až 3 osobami a najmenej uvádzali ako hlavný dôvod, zvýšenie príjmu ľudia z väčších rodín. 5 osôb v rodine a samostatne žijúci respondenti.

Porovnanie jednotlivých krokov uskutočnených pred začatím podnikania podľa vzdelania (%)

Báza: 202 respondentov

vzdelanie	zvýšenie príjmu	nebola iná možnosť zamestnania	byť sám sebe šéfom	možnosť uplatniť záujmy	nevie
TOTAL	59,4	13,4	10,4	8,9	3,0
základné	55,6	22,2	16,7	5,6	0
vyučení bez maturity	60,2	13,8	9,8	8,9	3,3
stredoškolské	60,0	13,3	8,9	6,7	4,4
vysokoškolské	56,3	0,0	12,5	18,8	0

Nie je iná možnosť ako sa zamestnať, platí približne rovnako pre obidve pohlavia. Tento dôvod uvádzala predovšetkým mladšia a stredná generácia od 18 do 49 rokov (nad 13 %) a menej staršia generácia (pod 8 %). Išlo predovšetkým o ľudí so základným vzdelaním (22 %), pričom tento dôvod neuviedol žiadny respondent s vysokoškolským vzdelaním. Podľa veľkosti sídla výrazne prevyšovali ľudia žijúci v menších obciach do 19 999 obyvateľov (nad 18 %), kým vo väčších mestách (pod 7 %). Pri krajevom porovnaní prevyšovali respondenti v Banskobystrickom kraji (19 %) a najmenej v Žilinskom kraji (7 %). Pri pohľade na zamestnanie vidíme, že častejšie nemajú inú možnosť sa zamestnať nepracujúci respondenti (25 %). Podľa výšky čistého mesačného osobného príjmu prevažovali respondenti s najnižšími príjmami do 3500 Sk (22 %). Podľa prieskumu nemajú inú možnosť sa zamestnať najčastejšie respondenti v rodinách s 5 osobami.

Porovnanie jednotlivých krokov uskutočnených pred začatím podnikania podľa veku (%)

Báza: 202 respondentov

veková kategória	zvýšenie príjmu	nebola iná možnosť zamestnania	byť sám sebe šéfom	možnosť uplatniť záujmy	nevie
TOTAL	59,4	13,4	10,4	8,9	3,0
18 – 29 rokov	59,1	14,8	11,4	8,0	1,1
30 – 39 rokov	59,0	13,1	13,1	8,2	3,3
40 – 49 rokov	58,3	13,9	5,6	11,1	2,8
50 – 59 rokov	61,5	7,7	7,7	15,4	7,7
60 – 64 rokov	75,0	0,0	0,0	0,0	25,0

Výraznejší záujem o podnikanie majú pravdepodobne respondenti, ktorí uvádzali ako hlavný dôvod, **pocit samostatnosti, byť sám sebe šéfom**, tento dôvod uvádzali približne rovnako pre obidve pohlavia. Mierne častejšie ho uvádzali respondenti od 30 do 39 rokov (13 %). Išlo predovšetkým o ľudí so základným vzdelaním (17 %). Podľa veľkosti sídla výrazne prevyšovali ľudia žijúci v najväčších aglomeráciách nad 100 000 obyvateľov (21 %). Pri krajevom porovnaní prevyšovali respondenti v Bratislavskom kraji (23 %) a najmenej v Trnavskom kraji (4 %). Pri výške čistého mesačného osobného príjmu prevažovali respondenti s najvyššími príjmami nad 16 000 Sk (33 %). Podľa prieskumu chcú mať pocit samostatnosti a byť sami sebe šéfom najčastejšie respondenti, ktorí žijú v rodinách so 4 osobami.

Výraznejší záujem o podnikanie majú pravdepodobne aj respondenti, ktorí uvádzali ako hlavný dôvod, **príležitosť uplatniť svoje záujmy a nápady**, tento dôvod uvádzali približne rovnako pre obidve pohlavia. Častejšie ho uvádzali respondenti od 50 do 59 rokov (15 %). Išlo predovšetkým o ľudí s vysokoškolským vzdelaním (19 %). Veľkosť sídla nezohrávala rozhodujúcu úlohu a výraznejšie za priemerom zaostávali iba respondenti žijúci v obciach od 5000 do 19 999 obyvateľov (3 %). Pri krajevom porovnaní prevyšovali respondenti Žilinského kraja (17 %) a najmenej v Nitrianskeho a Trenčianskeho kraja (4 %). Podľa postavenia v zamestnaní výrazne prevyšovali zamestnanci (20 %) a najmenej robotníci (5 %). Pri výške čistého mesačného osobného príjmu prevažovali respondenti s príjmami od 10 000 do 11 999 Sk (16 %). Podľa prieskumu chcú uplatniť svoje záujmy a nápady najčastejšie samostatne žijúci respondenti.

Krajové porovnanie dôvodov pre začatie podnikania (%)
Báza: 202 respondentov

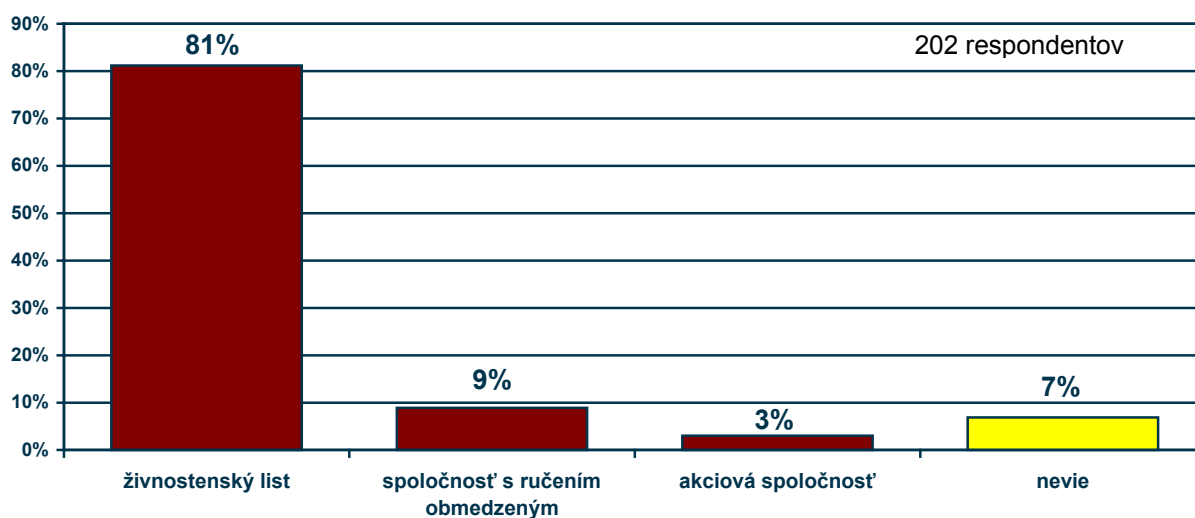
Hlavný dôvod pre začatie podnikania	priemerný údaj Slovensko	Bratislavský kraj	Trnavský Kraj	Trenčiansky kraj	Nitriansky kraj	Žilinský kraj	Bansko-bystrický kraj	Prešovský kraj	Košický kraj
	%	%	%	%	%	%	%	%	%
zvýšenie príjmu	59,4	45,5	58,3	70,8	55,6	58,6	64,5	50,0	66,7
nebola iná možnosť	13,4	9,1	12,5	12,5	14,8	6,9	19,4	16,7	14,8
byť sebe šéfom	10,4	22,7	4,2	8,3	14,8	10,3	6,5	11,1	7,4
uplatniť záujmy	8,9	9,1	8,3	4,2	3,7	17,2	6,5	11,1	11,1
nevie	3,0	0	4,2	0	7,4	0	3,2	11,1	0

Pri krajevom porovnaní vidíme, že najčastejšie uvádzaný dôvod pre začiatok podnikania, zvýšenie príjmu, uvádzali predovšetkým respondenti Trenčianskeho, Košického a Banskobystrického kraja. Druhý dôvod uvádzali najčastejšie v Banskobystrickom kraji. Obidva dôvody uvádzali najmenej v Bratislavskom kraji. Tretí dôvod, pocit samostatnosti a byť sám sebe šéfom odznel najčastejšie v Bratislavskom kraji a štvrtý dôvod, uplatniť svoje záujmy a nápady v Žilinskom kraji. Dôvod nevedeli uviesť predovšetkým v Prešovskom kraji.

7 PRÁVNA FORMA PODNIKANIA

Výrazná väčšina respondentov, ktorí deklarovali záujem o podnikanie plánuje podnikat' formou živnostenského listu (81 %), založiť spoločnosť s ručením obmedzeným chce (9 %) a formou akciovej spoločnosti by podnikali 3 % - tá respondentov. Na otázku nevedelo odpovedať 7 % respondentov, ktorí deklarovali záujem do 12 mesiacov začať podnikat'.

Právna forma podnikania

Zdroj: výskum GfK

Všetky tri alternatívy uviedlo vyššie percento mužov a ženy výrazne prevyšovali medzi respondentmi, ktorí zatiaľ nevedia akú formu podnikania by zvolili..

Porovnanie plánovanej právnej formy podnikania podľa pohlavia (%)
Báza: 202 respondentov

Pohlavie	živnostenský list	s.r.o.	a.s.	nevie
TOTAL	81,2	8,9	3,0	6,9
Muž	83,3	9,4	3,6	3,6
Žena	76,6	7,8	1,6	14,1

Podnikanie formou **živnostenského listu** by si zvolili častejšie muži (83 %) a ľudia vo veku od 40 do 49 rokov (89 %). Úroveň vzdelania zohrávala menšiu úlohu vo všetkých kategóriách s výnimkou vysokoškolsky vzdelaných ľudí, ktorí si v nižšej frekvencii vybrali možnosť živnostenského listu (69 %). Pri krajevom porovnaní, veľkosti sídla, rovnako ako pri výške čistého mesačného príjmu, boli približne rovnako vyrovnané všetky kategórie s výnimkou Banskobystrického kraja (68 %), najväčších aglomerácií nad 100 000 obyvateľov (72 %) a ľudí s najnižšími príjmami do 3500 Sk (69 %). Podnikanie formou živnostenského listu by si najčastejšie zvolili ľudia z rodín so 4 osobami (88%) a najmenej s 2 osobami (67 %).

Porovnanie plánovanej právnej formy podnikania podľa vzdelania (%)
Báza: 202 respondentov

vzdelanie	živnostenský list	s.r.o.	a.s.	nevie
TOTAL	81,2	8,9	3,0	6,9
základné	83,3	5,6	11,1	0,0
vyučení bez maturity	82,9	6,5	2,4	8,1
stredoškolské	80,0	8,9	2,2	8,9
vysokoškolské	68,8	31,3	0,0	0,0

Spoločnosť s ručením obmedzeným by si zvolili mierne častejšie muži (9 %) a ľudia vo veku od 50 do 59 rokov (23 %). Išlo predovšetkým o ľudí s vysokoškolským vzdelaním (31 %), žijúcich v najväčších aglomeráciách nad 100 000 obyvateľov (21 %) a v Bratislavskom kraji (18 %). Pri pohľade na zamestnanie vidíme, že častejšie by si zvolili spoločnosť s ručením obmedzeným zamestnanci (17 %) a najmenej robotníci (4 %). Podľa výšky čistého mesačného osobného príjmu výrazne prevládali respondenti s najvyššími príjmami nad 16 000 Sk (33 %). Podnikanie formou spoločnosti s ručením obmedzeným by si zvolili najčastejšie ľudia z menších rodín s 2 osobami (27 %) a najmenej samostatne žijúci respondenti.

Porovnanie plánovanej právnej formy podnikania podľa veku (%)
Báza: 202 respondentov

veková kategória	živnostenský list	s.r.o.	a.s.	nevie
TOTAL	81,2	8,9	3,0	6,9
18 – 29 rokov	80,7	9,1	3,4	6,8
30 – 39 rokov	82,0	8,2	3,3	6,6
40 – 49 rokov	88,9	5,6	2,8	2,8
50 – 59 rokov	61,5	23,1	0,0	15,4
60 – 64 rokov	75,0	0,0	0,0	25,0

Akciovú spoločnosť by si zvolili iba 3 % - tá respondentov čo je celkovo nízka vzorka na detailnú analýzu.

Na otázku **nevedelo odpovedať** celkovo 7 % respondentov, pričom výrazne prevažovali ženy (14 %). a starší ľudia nad 50 rokov (nad 15 %). Išlo predovšetkým o ľudí so stredoškolským vzdelaním s maturitou a bez maturity (nad 8 %), žijúcich v obciach od 5000 do 19 999 obyvateľov (12 %) a Banskobystrickom kraji (13 %). Pri pohľade na zamestnanie vidíme, že častejšie nevedeli odpovedať robotníci (9 %) a najmenej zamestnanci (4 %). Podľa výšky čistého mesačného osobného príjmu mierne prevyšovali respondenti s príjmami od 8000 do 9999 SK (10 %). Nevedeli odpovedať predovšetkým samostatne žijúci respondenti (17 %).

Krajové porovnanie plánovanej právnej formy podnikania (%)
Báza: 202 respondentov

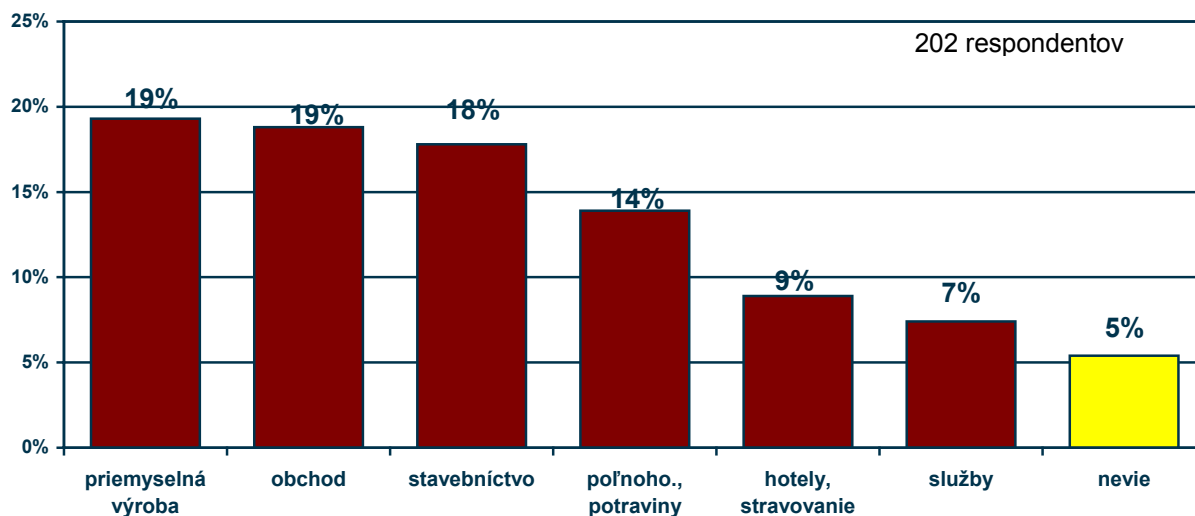
Plánovaná právna forma podnikania	priemerný údaj Slovensko	Bratislavský kraj	Trnavský Kraj	Trenčiansky kraj	Nitriansky kraj	Žilinský kraj	Bansko-bystrický kraj	Prešovský kraj	Košický kraj
	%	%	%	%	%	%	%	%	%
živnostenský list	81,2	81,8	87,5	83,3	85,2	82,8	67,7	83,3	81,5
s.r.o.	8,9	18,2	8,3	8,3	3,7	6,9	12,9	5,6	7,4
a.s.	3,0	0,0	0,0	4,2	0,0	6,9	6,5	0,0	3,7
nevie	6,9	0,0	4,2	4,2	11,1	3,4	12,9	11,1	7,4

Pri krajevom porovnaní vidíme, že pri plánovaní podnikania formou živnostenského listu sú pomerne vyrovnané všetky kraje s výnimkou Banskobystrického, kde zvolilo túto formu najnižšie percento respondentov. Pri možnosti spoločnosti s ručením obmedzeným výrazne prevyšoval Bratislavský kraj a pri akciovej spoločnosti Žilinský a Banskobystrický kraj. Na otázku nevedeli odpovedať predovšetkým v Banskobystrickom, Nitrianskom a Košickom kraji

8 Plánovaný sektor pre podnikanie

Pri plánovaní sektoru v ktorom by potenciálni podnikatelia chceli podnikat' prevažovali najčastejšie štyri sektory. Tieto oblasti by sme mohli rozdeliť na dve podskupiny. V prvej by bola priemyselná výroba a stavebníctvo a v druhej obchod a poľnohospodárstvo spolu s potravinami.

Plánovaný sektor na podnikanie

zdroj: výskum GfK

Najčastejšie uvádzali respondenti, ktorí deklarovali záujem podnikat' zapojiť sa do priemyselnej výroby 19 %, obchodu 19 %, stavebníctva 18 %, poľnohospodárstva a potravinárstva 14 %, hotely, reštaurácie, pohostinstvá by chcelo skúsiť 9 %, služby 7 %, dopravu, poštu, telekomunikácie, 7 % a peňažníctvo, poisťovníctvo 4 % respondentov. Na otázku nevedelo odpovedať 5 % respondentov.

Porovnanie plánovaného sektoru na podnikanie podľa pohlavia (%)

Báza: 202 respondentov

Pohlavie	priemyselná výroba	obchod	stavebníctvo	poľnohospodárstvo a potraviny	nevie
TOTAL	19,3	18,8	17,8	13,9	5,4
Muž	24,6	17,4	25,4	12,3	2,2
Žena	7,8	21,9	1,6	17,2	12,5

Do priemyselnej výroby a stavebníctva by sa chcelo zapojiť výrazne viac mužov ako žien. Naopak ženy prevažovali v obchode, poľnohospodárstve a potravinárstve. Výrazne väčšie percento žien ako mužov zatiaľ nevie v ktorom sektore by začalo podnikáť.

V **priemyselnej výrobe** by chcelo pracovať výrazne viac mužov (25 %). Otázka veku nezohrávala príliš rozhodujúcu úlohu. Išlo predovšetkým o vyučených ľudí bez maturity (22 %), žijúcich v obciach do 19 999 obyvateľov (nad 20 % %) a Prešovského kraja (33 %). Pri pohľade na zamestnanie vidíme, že častejšie chcú pracovať v priemyselnej výrobe robotníci (26 %) a najmenej zamestnanci (11 %). Podľa výšky čistého mesačného osobného príjmu prevyšovali respondenti s príjmami od 12 000 do 15 999 Sk (25 %). V priemyselnej výrobe by chceli pracovať predovšetkým respondenti, ktorí žijú v dvojčlenných domácnostiach (40 %).

V **obchode** by chcelo pracovať mierne viac žien (22 %). Mladší a strední respondenti boli pomerne vyrovnaní, ale výrazne zaostávali respondenti od 50 do 59 rokov (8 %). Išlo predovšetkým ľudí so základným vzdelaním (33 %), žijúcich v obciach od 20 000 do 99 999 obyvateľov (29 %) a Nitrianskeho kraja (30 %). Podľa výšky čistého mesačného osobného príjmu prevyšovali respondenti s najvyššími príjmami nad 16 000 (33 %). V obchode by chceli pracovať predovšetkým respondenti, ktorí žijú v štvorčlenných domácnostiach (26 %).

Porovnanie plánovaného sektoru na podnikanie podľa vzdelania (%)
Báza: 202 respondentov

vzdelanie	priemyselná výroba	obchod	stavebníctvo	poľno., potraviny	nevie
TOTAL	19,3	18,8	17,8	13,9	5,4
základné	11,1	33,3	11,1	16,7	0
vyučení bez maturity	22,0	18,7	24,4	13,0	6,5
stredoškolské	15,6	13,3	6,7	17,8	6,7
vysokoškolské	18,8	18,8	6,3	6,3	0

V **stavebníctve** by chcelo pracovať výrazne viac mužov (25 %), vo veku od 50 do 59 rokov (31 %). Išlo predovšetkým o vyučených ľudí bez maturity (24 %), žijúcich v obciach nad 100 000 obyvateľov (24 % %) a Trnavského kraja (29 %). Pri pohľade na zamestnanie vidíme, že častejšie chcú pracovať stavebníctve robotníci (22 %) a najmenej zamestnanci (13 %). Podľa výšky čistého mesačného osobného príjmu prevyšovali respondenti s príjmami od 8 000 do 9 999 Sk (24 %). V stavebníctve by chceli pracovať predovšetkým respondenti z menej početných rodín, konkrétne jeden až dve osoby v domácnosti (33 %).

V **poľnohospodárstve a potravinárstve** by chcelo pracovať viac žien (17 %) a ľudí vo veku od 40 do 49 rokov (25 %). Išlo predovšetkým o ľudí žijúcich v obciach do 19 999 obyvateľov (18 %) a Banskobystrického a Košického kraja (nad 22 %). Podľa výšky čistého mesačného osobného príjmu prevyšovali respondenti s príjmami od 3 500 do 7 999 Sk (24 %). V poľnohospodárstve a potravinárstve by chceli pracovať predovšetkým respondenti, ktorí žijú vo viacpočetných rodinách, šesť a viac osôb.

Porovnanie plánovaného sektoru na podnikanie podľa veku (%)
Báza: 202 respondentov

veková kategória	priemyselná výroba	obchod	stavebníctvo	poľno., potraviny	nevie
TOTAL	19,3	18,8	17,8	13,9	5,4
18 – 29 rokov	21,6	19,3	22,7	8,0	1,1
30 – 39 rokov	16,4	18,0	11,5	19,7	6,6
40 – 49 rokov	19,4	19,4	13,9	25,0	8,3
50 – 59 rokov	23,1	7,7	30,8	0,0	7,7
60 – 64 rokov	0,0	50,0	0,0	0,0	50,0

Zatiaľ sa **nevedelo rozhodnúť** pre žiadny sektor výrazne viac žien (13 %). Najmenšie problémy s rozhodovaním mali najmladší respondenti od 18 do 29 rokov (1 %). Najväčší problém zvoliť si určitý sektor mali ľudia žijúci v obciach od 5000 do 19 999 obyvateľov (12 %) a respondenti Prešovského kraja (17 %). Podľa výšky príjmu patrili medzi nerozhodnutých respondentov predovšetkým ľudia s najnižšími príjmami do 7 999 SK (nad 8 %) a samostatne žijúci respondenti.

Krajové porovnanie plánovaného sektoru na podnikanie (%)
Báza: 202 respondentov

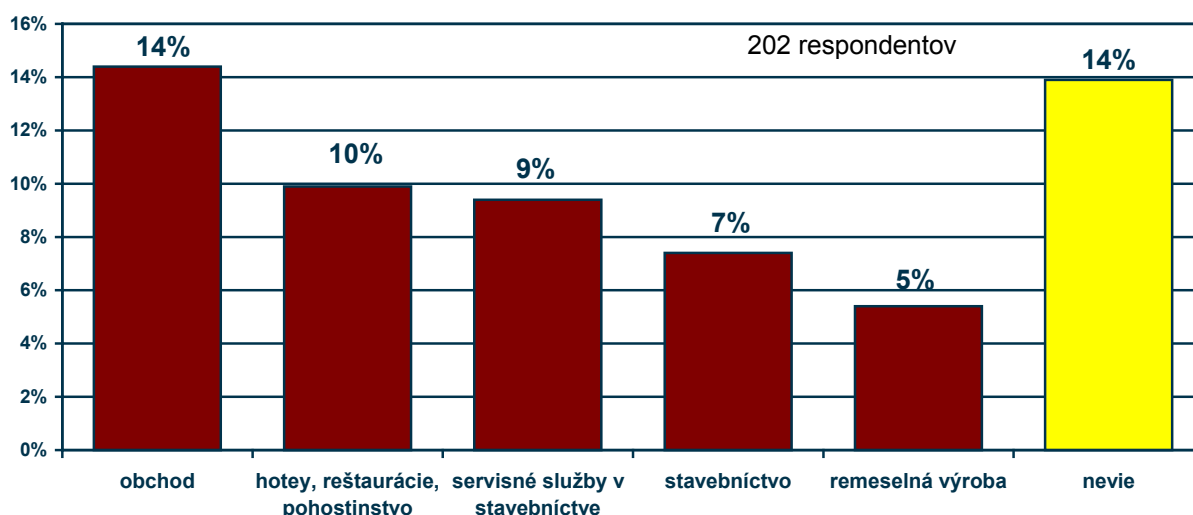
Plánovaný sektor na podnikanie	priemerný údaj Slovensko	Bratislavský kraj	Trnavský Kraj	Trenčiansky kraj	Nitriansky kraj	Žilinský kraj	Bansko-bystrický kraj	Prešovský kraj	Košický kraj
	%	%	%	%	%	%	%	%	%
priemyselná výroba	19,3	9,1	20,8	29,2	14,8	20,7	9,7	33,3	22,2
obchod	18,8	22,7	25,0	8,3	29,6	13,8	25,8	5,6	14,8
stavebníctvo	17,8	18,2	29,2	20,8	11,1	13,8	6,5	22,2	25,9
poľno., potraviny	13,9	13,6	12,5	8,3	18,5	3,4	22,6	5,6	22,2
stravovanie, hotely	8,9	18,2	8,3	12,5	3,7	13,8	6,5	5,6	3,7
služby	7,4	4,5	16,7	0,0	11,1	13,8	0,0	5,6	7,4
doprava, pošta, tele.	6,9	13,6	4,2	8,3	0	6,9	12,9	0	7,4
nevie	5,4	0	0	4,2	11,1	3,4	9,7	16,7	0

Pri krajevom porovnaní vidíme, že priemyselnej výrobe by sa najvýraznejšie chceli venovať v Prešovskom a Trenčianskom kraji a najmenej v Bratislavskom a Banskobystrickom kraji. Obchod si najčastejšie zvolili za doménu podnikania v Nitrianskom kraji a najmenej v Prešovskom kraji. Stavebníctvo si zvolili najčastejšie v Trnavskom, Košickom a Bratislavskom kraji a najmenej v Banskobystrickom kraji. Poľnohospodárstvu a potravinárstvu by sa najviac chceli venovať v Banskobystrickom a Košickom kraji a najmenej v Žilinskom a Prešovskom kraji. Stravovacie služby spolu s hotelmi lákajú najviac potenciálnych podnikateľov v Bratislavskom kraji a najmenej v Nitrianskom a Košickom kraji. Službám by sa chceli najviac venovať v Trnavskom a Žilinskom kraji a najmenej v Trenčianskom a Banskobystrickom kraji. Doprave, pošte a telekomunikáciám by sa chceli venovať predovšetkým v Bratislavskom a Banskobystrickom kraji a najmenej v Nitrianskom a Prešovskom. Na túto otázku nevedeli odpovedať najčastejšie v Prešovskom, Nitrianskom a Banskobystrickom kraji. Naopak v Bratislavskom, Trnavskom a Košickom kraji sa žiadny respondent nevyjadril, že nevie v akom sektore by chcel začať podnikáť.

8.1 Konkrétne zameranie podnikania

Pri konkrétnom zameraní v čom by chceli začať podnikat' budúci potenciálni podnikatelia sa odpovede z predchádzajúcej časti špecializovali do konkrétnejších oblastí. Predovšetkým priemyselná výroba sa rozpadla na najväčší počet podskupín a prvé miesta v konkrétnych oblastiach preto patrili obchodu a stravovacej oblasti spolu s hotelmi. Rovnako stavebníctvo sa rozčlenilo do dvoch podskupín, pričom väčšie percento respondentov by sa chcelo venovať skôr rôznym dielčím servisným službám v stavebníctve ako maliarstvu, elektrike, štukatérstvu a podobne. V porovnaní s predchádzajúcou otázkou v ktorej sa vyjadrovali potenciálni podnikatelia k sektorom svojho budúceho pôsobenia, pri konkretizácii svojej ďalšej činnosti nevedelo odpovedať výrazne viac respondentov. (Pri sektore to bolo 5 % a pri konkretizácii činnosti 14 %)

Konkrétne zameranie podnikania

Zdroj: výskum GfK

Pri konkretizácii svojho podnikateľského zamerania menoval najvyšší počet respondentov obchod 14 %, za ktorým nasledovali oblasti: hotely, reštaurácie, pohostinstvo 10 %, servisné služby v stavebníctve (maliar, elektrikár, štukatér a pod.) 9 %, stavebníctvo 7 %, remeselná výroba (stolárstvo, zámočníctvo a pod.) 5 %, krajčírstvo, obuvníctvo 5 %, chovateľstvo 4 %, výroba potravín 4 %, poľnohospodárstvo 3 %, doprava 3 %, peňažníctvo, poisťovníctvo 3 %, kultúra, vydavateľská činnosť 3 %, kaderníctvo, kozmetika 3 % a služby rovnako 3 %. Žiadnu konkrétnu oblasť a činnosť svojho budúceho podnikania nevedelo menovať 14 % potenciálnych respondentov. (Je možné, že niektorí respondenti, ktorí uviedli stavebníctvo mohli mať rovnako na mysli iba niektoré dielčie práce, ako boli kódované v servisných službách stavebníctva.)

Porovnanie konkrétneho zamerania podnikania podľa pohlavia (%)
Báza: 202 respondentov

Pohlavie	obchod	Hotely, stravovanie	servisné služby v staveb.	staveb- níctvo	nevie
TOTAL	14,4	9,9	9,4	7,4	13,9
Muž	14,5	8,7	13,0	10,9	13,0
Žena	14,1	12,5	1,6	0,0	15,6

Môžeme pozorovať, že obidve pohlavia menovali oblasti: oblasti obchod, hotely a stravovanie približne na rovnakej úrovni. Servisné služby v stavebníctve a stavebníctvo menovalo podstatne väčšie percento mužov. Na otázku nevedeli odpovedať približne rovnako obidve pohlavia.

V **obchode** by chcelo pracovať rovnomerne obidve pohlavia a najčastejšie respondenti vo veku od 40 do 49 rokov (25 %). Išlo predovšetkým ľudí so základným vzdelaním (28 %), žijúcich v obciach od 20 000 do 99 999 obyvateľov (21 %) a Banskobystrického, Nitrianskeho a Bratislavského kraja (nad 18 %). V obchode by chceli pracovať predovšetkým respondenti, ktorí žijú v štvorčlenných domácnostiach (19 %).

V **hoteloch, reštauráciách, pohostinstvách** by chcelo pracovať mierne viac žien (13 %) a mladší respondenti vo veku od 18 do 29 rokov (15 %). Najmenej sa k tomuto odvetviu prihlásili ľudia so stredoškolským vzdelaním s maturitou (4 %). Podľa výšky čistého mesačného osobného príjmu prevyšovali respondenti s najvyššími príjmami nad 16 000 (27 %). V hoteloch, reštauráciách, pohostinstvách, by chceli pracovať predovšetkým respondenti, ktorí žijú v štvorčlenných domácnostiach (26 %).

Porovnanie konkrétneho zamerania podnikania podľa vzdelania (%)
Báza: 202 respondentov

vzdelanie	obchod	Hotely, stravovanie	servisné služby v staveb.	staveb- níctvo	nevie
TOTAL	14,4	9,9	9,4	7,4	13,9
základné	27,8	11,1	0,0	5,6	16,7
vyučení bez maturity	14,6	11,4	13,8	9,8	13,0
stredoškolské	8,9	4,4	4,4	4,4	15,6
vysokoškolské	12,5	12,5	0,0	0,0	12,5

V **servisných službách v stavebníctve** by chcelo pracovať výrazne viac mužov (13 %), vo veku od 18 do 29 rokov (13 %). Išlo predovšetkým o vyučených ľudí bez maturity (14 %), žijúcich v Bratislavskom kraji (18 %). Pri pohľade na zamestnanie vidíme, že častejšie chcú pracovať v servisných službách v stavebníctve robotníci (15 %). Podľa výšky čistého mesačného osobného príjmu prevyšovali respondenti s príjmami od 8 000 do 9 999 Sk (17 %). V servisných službách v stavebníctve by chceli pracovať predovšetkým respondenti z dvojčlenných rodín (33 %).

Porovnanie konkrétneho zamerania podnikania podľa veku (%)
Báza: 202 respondentov

veková kategória	obchod	hotely, stravovanie	servisné služby v staveb.	staveb- níctvo	nevie
TOTAL	14,4	9,9	9,4	7,4	13,9
18 – 29 rokov	12,5	14,8	12,5	9,1	13,6
30 – 39 rokov	11,5	8,2	6,6	6,6	16,4
40 – 49 rokov	25,0	5,6	8,3	2,8	11,1
50 – 59 rokov	7,7	0,0	7,7	15,4	7,7
60 – 64 rokov	25,0	0,0	0,0	0,0	25,0

V **stavebníctve** by chcelo pracovať výrazne viac mužov (11 %), vo veku od 50 do 59 rokov (15 %). Išlo predovšetkým o vyučených ľudí bez maturity (10 %), žijúcich v obciach nad 100 000 obyvateľov (14 %) a Košického kraja (19 %). Pri pohľade na zamestnanie vidíme, že častejšie chcú pracovať v stavebníctve robotníci (10 %). V stavebníctve by chceli pracovať predovšetkým respondenti z dvojčlenných rodín (13 %).

Na otázku **nevedelo odpovedať** mierne viac žien (16 %) a respondenti vo veku od 30 do 39 rokov (16 %). Najčastejšie nevedeli odpovedať respondenti z Nitrianskeho a Prešovského kraja (22 %) a ľudia žijúci v najmenších obciach do 4 999 obyvateľov (18 %). Na otázku nevedeli odpovedať väčšinou samostatne žijúci respondenti (33 %).

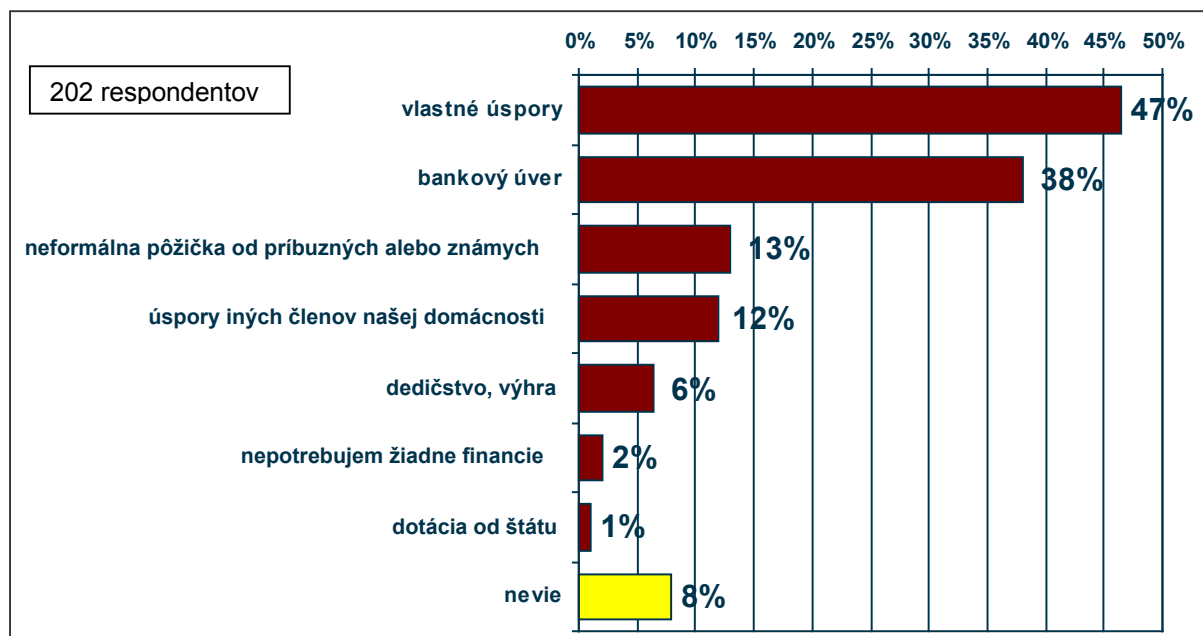
Krajové porovnanie konkrétneho zamerania podnikania (%)
Báza: 202 respondentov

Konkrétne zameranie podnikania	priemerný údaj Slovensko	Bratislavský kraj	Trnavský Kraj	Trenčiansky kraj	Nitriansky kraj	Žilinský kraj	Bansko-bystrický kraj	Prešovský kraj	Košický kraj
	%	%	%	%	%	%	%	%	%
obchod	14,4	18,2	16,7	12,5	18,5	17,2	19,4	0,0	7,4
hotely, stravovanie	9,9	13,6	8,3	12,5	3,7	13,8	12,9	5,6	7,4
servisné služby v stavebníctve	9,4	18,2	12,5	12,5	7,4	3,4	6,5	11,1	7,4
stavebníctvo	7,4	0,0	12,5	12,5	0,0	3,4	3,2	11,1	18,5
remeselná výroba	5,4	4,5	8,3	4,2	11,1	3,4	0,0	5,6	7,4
krajkárstvo, obuvníctvo	4,5	4,5	4,2	4,2	0,0	6,9	3,2	16,7	0,0
nevie	13,9	9,1	4,2	12,5	22,2	17,2	12,9	22,2	11,1

Pri krajo­vom porovnaní vi­díme, že ob­cho­du sa chcú venovať najčastejšie respon­denti v Banskobystrickom, Nitrianskom, Bratislavskom a Žilinskom kraji a najmenej v Prešovskom kraji. Hotelom, reštauráciám a pohostinstvám sa chcú najviac venovať v Žilinskom, Bratislavskom, Banskobystrickom a Trenčianskom kraji. Servisným službám v stavebníctve sa chcú najviac venovať v Bratislavskom kraji. Stavebníctvu v Košickom kraji, remeselnej výrobe v Nitrianskom kraji a krajkárstvu a obuvníctvu v Prešovskom kraji. Na otázku nevedeli odpovedať predovšetkým respon­denti v Prešovskom a Nitrianskom kraji.

9 Finančné zdroje na začatie podnikania

Z bázy potenciálnych podnikateľov takmer polovica (47%) plánuje investovať do svojho podnikania vlastné úspory. Použiť bankový úver v začiatkoch podnikania má v úmysle 38% budúcich podnikateľov. Iné finančné zdroje by chcelo investovať menšia časť opýtaných. O využití neformálnej pôžičky od príbuzných alebo známych uvažuje 13% potenciálnych podnikateľov, 12% plánuje investovať úspory iných členov domácnosti a 6% počíta s použitím dedičstva alebo výhry. Len 1% budúcich podnikateľov sa spolieha na dotácie od štátu a 2% uviedli, že k rozbehnutiu podnikania nepotrebnú žiadne financie. Zdroj financií na budúce podnikanie zatiaľ nevie definovať 8% opýtaných.

S akými finančnými zdrojmi plánujete začať podnikanie?

Zdroj: výskum GfK

Pri pohľade na triedené výsledky podľa pohlavia môžeme konštatovať, že muži častejšie majú v úmysle použiť vlastné úspory, úspory iných členov domácnosti a neformálnu pôžičku od známych či príbuzných. O použitie bankového úveru trochu častejšie prejavujú záujem ženy, ktoré sa častejšie spoliehajú aj na dedičstvo či výhru.

Porovnanie použitia finančných zdrojov podľa pohlavia (%)
Báza: 202 respondentov

Pohlavie	vlastné úspory	bankový úver	neformálna pôžička	úspory členov domácnosti	dedičstvo, výhra	nepotrebné financie	dotácia od štátu	nevie
TOTAL	46,5	38,1	12,9	11,9	6,4	2,0	1,0	7,9
Muž	48,6	37,0	13,8	12,3	5,1	0,7	0,7	7,2
Žena	42,2	40,6	10,9	10,9	9,4	4,7	1,6	9,4

Na získanie validnejších výsledkov pri triedení podľa ďalších socio-demografických by bola vhodná početnejšia vzorka potenciálnych podnikateľov. Z hľadiska veku môžeme len naznačiť, že vo vyšších vekových kategóriách nad 50 rokov skôr preferujú budúci podnikatelia použitie vlastných úspor, kým mladšia stredná generácia častej počíta s použitím bankového úveru.

Porovnanie použitia finančných zdrojov podľa veku (%)
Báza: 202 respondentov

Vekové kategórie	vlastné úspory	bankový úver	neformálna pôžička	úspory členov domácnosti	dedičstvo, výhra	nepotrebné financie	dotácia od štátu	nevie
TOTAL	46,5	38,1	12,9	11,9	6,4	2,0	1,0	7,9
18 – 29 rokov	46,6	37,5	15,9	11,4	3,4	2,3	0,0	8,0
30 – 39 rokov	49,2	39,3	8,2	14,8	8,2	0,0	1,6	4,9
40 – 49 rokov	36,1	44,4	11,1	8,3	8,3	5,6	2,8	11,1
50 – 59 rokov	61,5	23,1	23,1	7,7	0,0	0,0	0,0	7,7
60 – 64 rokov	50,0	25,0	0,0	25,0	50,0	0,0	0,0	25,0

Výsledky triedené podľa vzdelania nám umožňujú vysloviť jednoznačnejšie závery. Hlavne potenciálni podnikatelia so základným vzdelaním preferujú použitie bankového úveru, či inej pôžičky. Aj u respondentov so stredoškolským vzdelaním bez maturity je pomerne veľký záujem o investovanie do podnikateľskej aktivity pomocou úveru. So zvyšujúcim vzdelaním potenciálni podnikatelia skôr uvažujú o využití vlastných úspor.

Porovnanie použitia finančných zdrojov podľa vzdelania (%)
Báza: 202 respondentov

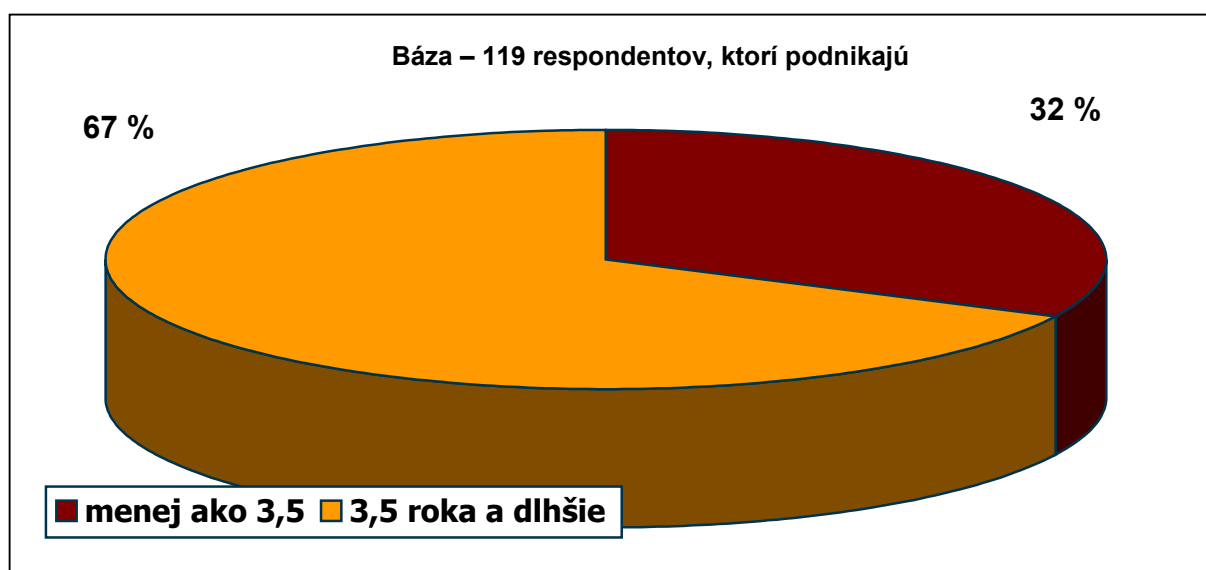
Vzdelanie	vlastné úspory	bankový úver	neformálna pôžička	úspory členov domácnosti	dedičstvo, výhra	nepotrebujem financie	dotácia od štátu	nevie
TOTAL	46,5	38,1	12,9	11,9	6,4	2,0	1,0	7,9
základné	33,3	44,4	22,2	5,6	5,6	0,0	0,0	16,7
vyučení bez maturity	40,7	40,7	12,2	15,4	9,8	1,6	0,8	7,3
stredoškolské	55,6	31,1	13,3	4,4	0,0	4,4	2,2	8,9
vysokoškolské	81,3	31,3	6,3	12,5	0,0	0,0	0,0	0,0

Z hľadiska príjmu nevidno jednoznačnú súvislosť medzi výškou príjmu a finančnými zdrojmi na rozbehnutie podnikania. Len respondenti s najvyššími príjmami nad 16000,- Sk mesačne častejšie uvažujú o využití vlastných úspor na podnikanie.

10 Časový horizont podnikania súčasných podnikateľov

So súčasných podnikateľov podniká dlhšie ako 3,5 roka 67 % respondentov, ostatní respondenti deklarovali podnikateľskú aktivitu kratšiu ako 3,5 roka. Jednoročných podnikateľov je približne 15 %, dvojočných 8 % a viac ako 9-ročných je až 35 %.

Graf č. Porovnanie podnikateľov podľa dĺžky podnikateľskej aktivity

Podnikatelia, ktorí sú aktívny menej ako 3,5 roka sú prevažne mladší ľudia, vo veku od 18 do 29 rokov (70 %). Sú to častejšie vysokoškolsky vzdelaní ľudia, najmä humanitného smeru (75 %). Prevažujú respondenti z Trenčianskeho (50 %), Nitrianskeho (44 %), Žilinského (38 %) a Košického kraja (38 %), najmenej však v obciach od 5 000 do 19 999 obyvateľov. Títo respondenti dosahujú najnižší osobný príjem do 3500 Sk (50 %), ale aj lepšie situovaný respondenti, ktorý majú mesačný príjem nad 12 000 Sk do 15 999 Sk (58 %). Zaujímavým sa javí porovnanie podľa počtu členov v domácnosti. Najčastejšie podnikajú respondenti, ktorí žijú sami alebo je v domácnosti až 7 a viac členov, kde mesačný príjem na osobu vychádza na 9 000 Sk a viac (40 %).

Naopak podnikatelia, ktorý v podnikateľskej sfére operujú dlhšie, nad 3,5 roka, sú práve iné ako mladé vekové kategórie. Títo respondenti sú najmenej častejšie so základným a vysokoškolským vzdelaním. S vysokoškolského vzdelania prevládajú ekonomické, prírodovedecké a technické smery. Silné zastúpenie je v Bratislavskom (74 %), Banskobystrickom (90 %) a Prešovskom kraji (73 %) v obciach od 5 000 do 19 999 obyvateľov (79 %). Respondenti dosahujú najčastejšie osobný mesačný príjem od 3 500 do 9 999 Sk (približne 80 %).

Porovnanie časového horizontu podnikania podľa pohlavia (%)
Báza: 119 respondentov

Pohlavie	Menej ako 3,5 roka	Viac ako 3,5 roka		0 až 1 rok	Viac ako 9 rokov
TOTAL	31,9	67,2		15,1	35,3
Muž	30,6	68,1		13,8	34,0
Žena	36,0	64,0		20,0	40,0

Časový horizont podnikania podľa vzdelania (%)
Báza: 119 respondentov

Vzdelanie	Menej ako 3,5 roka	Viac ako 3,5 roka		0 až 1 rok	Viac ako 9 rokov
TOTAL	31,9	67,2		15,1	35,3
základné	20,0	60,0		0,0	60,0
stredoškolské bez maturity	30,2	69,8		15,9	31,7
stredoškolské s maturitou	33,3	66,7		19,4	38,9
vysokoškolské	40,0	60,0		6,7	33,3

Najčastejšie podnikatelia, ktorý sa vyjadrili, že podnikajú menej ako 3,5 roka, sú takí ktorí svoju podnikateľskú činnosť otvorili len v poslednom roku (15 %). Sú to častejšie ženy ako muži vo vekovej kategórii do 29 rokov (35 %). Pochádzajú z obcí od 20 000 do 99 999 obyvateľov, najmä z Nitrianskeho kraja (31 %). Naopak najmenej sú zastúpené obce od 5 000 do 19 999 obyvateľov a to v Trenčianskom kraji. Ich osobný mesačný príjem bol iba do 3 500 Sk (42 %) a v domácnosti žije iba jeden člen alebo tiež častejšie sa vyskytuje aj 5 členná domácnosť (27 %).

Časový horizont podnikania podľa veku (%)
Báza: 119 respondentov

Veková kategória	Menej ako 3,5 roka	Viac ako 3,5 roka		0 až 1 rok	Viac ako 9 rokov
TOTAL	31,9	67,2		15,1	35,3
18 – 29 rokov	69,9	30,4		34,8	4,3
30 – 39 rokov	25,6	74,4		10,3	30,8
40 – 49 rokov	23,9	73,9		10,9	50,0
50 – 59 rokov	12,5	87,5		12,5	50,0
60 – 64 rokov	0,0	100,0		0,0	66,7

Z podnikateľov, ktorí podnikajú už viac ako 3,5 roka, až 35 % tvoria dlhodobejší podnikatelia, nad 9 rokov. Prevažujú vekové kategórie nad 40 rokov. Najčastejšie sú to respondenti so základným vzdelaním (60 %), najmä zo západného Slovenska (Bratislavský kraj 47 % a Trnavský kraj 50 %) zo sídiel od 5 000 do 19 999 obyvateľov.

Krajové porovnanie časového horizontu (%)
Báza: 119 respondentov

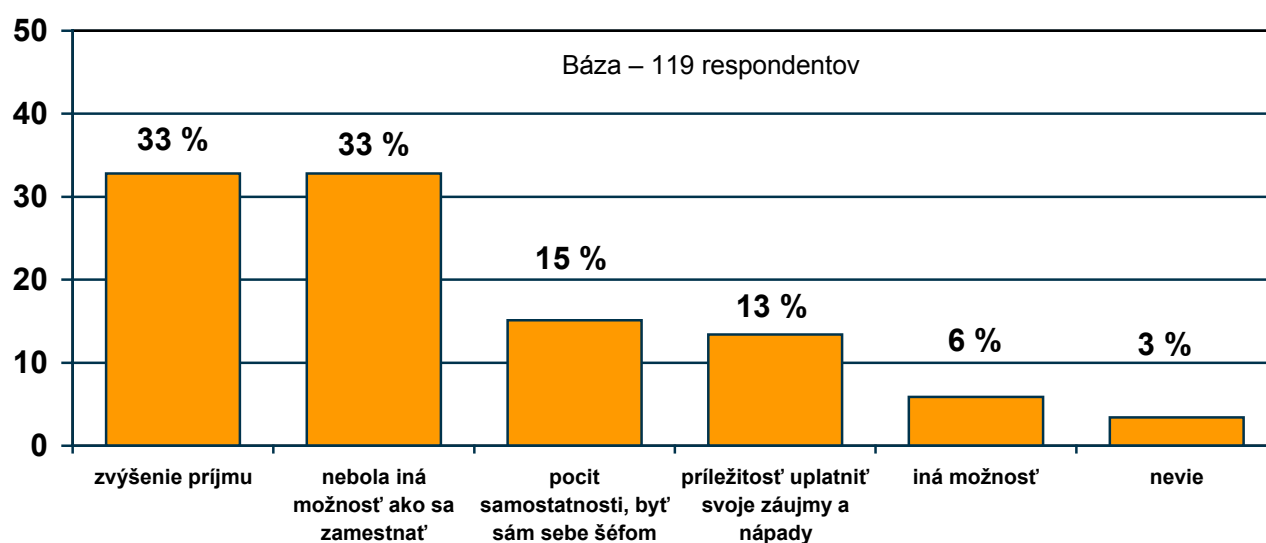
Časový horizont	priemerný údaj Slovensko	Bratislavský kraj	Trnavský kraj	Trenčiansky kraj	Nitriansky kraj	Žilinský kraj	Bansko-bystrický kraj	Prešovský kraj	Košický kraj
	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Menej ako 3,5 roka	31,9	21,1	28,6	50,0	43,8	38,1	10,0	26,7	37,5
Viac ako 3,5 roka	67,2	73,7	71,4	50,0	56,3	61,9	90,0	73,3	62,5
0 až 1 rok	15,1	10,5	14,3	0,0	31,3	19,0	10,0	13,3	12,5
Viac ako 9 rokov	35,3	47,4	50,0	25,0	18,8	38,1	20,0	33,3	37,5

V Bratislavskom kraji prevažujú podnikatelia, ktorí sú aktívny už viac ako 9 rokov. Silnou kategória sa javia už aj podnikatelia, ktorá začali svoju činnosť v poslednom roku. V Trnavskom kraji je situácia podobná. Naopak v Trenčianskom kraji sú to častejšie podnikatelia, ktorí sú aktívny 2 až 3 roky, ale opäť aj stabilný 9-ročný podnikatelia. Trenčiansky kraj má najsilnejšie zastúpenie novodobých podnikateľov, ktorí nepodnikajú dlhšie ako 1 rok. Silné zastúpenie 9 ročných a starších podnikateľov je aj v Žilinskom, Prešovskom a Košickom kraji. Najväčší podiel v Banskobystrickom kraji zas zastávajú 4 až 5 ročný podnikatelia.

11 Dôvody začatia podnikania

Najčastejšími dôvodmi podnikania súčasných podnikateľov je zvýšenie si príjmu (33 %) alebo nevideli inú možnosť ako sa zamestnať (tiež 33 %). Menej často, ale aj tak s 15 % sa objavil dôvod ako pocit samostatnosti, byť sám sebe šéfom. Ako príležitosť uplatniť svoje záujmy a nápady uvádzalo 13 % respondentov. Viac ako 3 % respondentov nevedelo povedať, čo bolo ich dôvodom začatia podnikania.

Graf č. Dôvody začatia podnikateľov

Dôvod zvýšenie príjmu najčastejšie uvádzali muži od 30 do 39 rokov (41 %) ale aj nad 60 rokov (67 %). Naopak najmenej to motivovalo respondentov vo vekovej kategórii od 50 do 59 rokov (iba 13%). Títo respondenti pochádzali častejšie z Nitrianskeho (56 %) a Žilinského kraja (43 %) a menej často z trnavského kraja (iba 7 %). Boli to respondenti najčastejšie takí, ktorých osobný mesačný príjem bol väčší ako 16 000 Sk (43 %) a mesačný rodinný príjem je väčší ako 25 000 Sk a menší ako 35 000 Sk (56 %). Zvyčajne ide o rodiny, ktoré majú päť členov.

Druhý najčastejší dôvod „nebola iná možnosť ako sa zamestnať“ uvádzali prevažne ženy vo vekovej kategórii od 50 do 59 rokov (63 %), naopak najmenej to boli respondenti vo veku od 30 do 39 rokov (iba 21 %). Tieto respondentky pochádzali častejšie z obcí od 20 000 do 99 999 obyvateľov (38 %) a to hlavne z Trnavského kraja (50 %), menej častejšie to boli najväčšie typy sídiel nad 100 000 obyvateľov (iba 25 %). Výraznejšie sa prejavili slabšie príjmové osoby, kde osobný príjem je menší ako 3 500 Sk (42 %), ale aj u príjmu od 10 000 do 11 999 Sk (46 %). Tieto rodiny majú zväčša viac členov, 5 členov (46 %) alebo 7 a viac (50 %).

Pocit samostatnosti uvádzali ako dôvod rovnako muži aj ženy. Ide o respondentov so základným vzdelaním vo veku od 50 do 59 rokov (25 %) pochádzajúcich častejšie z obcí od 5 000 do 19 999 obyvateľov (26 %) a z obcí nad 100 000 obyvateľov (25 %), hlavne z Bratislavského kraja (37 %). Osobný mesačný príjem týchto respondentov ja najčastejšie nad 12 000 Sk (25 %), kde v rodine je opäť viac ako 7 členov (50 %).

Respondenti, ktorý nevedeli uviesť dôvod začatia podnikania boli predovšetkým s vysokoškolským vzdelaním pochádzajúci najčastejšie z Trenčianskeho kraja (38 %) s osobným mesačným príjmom od 8 000 do 9 999 Sk (10 %), kde sa rodina skladá zvyčajne iba z dvoch členov.

Porovnanie dôvodov začatia podnikania podľa pohlavia (%)
Báza: 119 respondentov

Pohlavie	Zvýšenie príjmu	Nebola iná možnosť zamestn.	Pocit samostatnosti	Príležitosť uplatniť záujmy	Nevie dôvod
TOTAL	32,8	32,8	15,1	13,4	3,4
Muž	36,2	27,7	16,0	12,8	3,2
Žena	20,0	52,0	12,0	16,0	4,0

Pri porovnaní dôvodov podľa pohlavia vidno iba malé rozdiely, iba prvý dôvod častejšie uvádzali muži a naopak druhý častejšie ženy.

Dôvody začatia podnikania podľa vzdelania (%)
Báza: 119 respondentov

Vzdelanie	Zvýšenie príjmu	Nebola iná možnosť zamestn.	Pocit samostatnosti	Príležitosť uplatniť záujmy	Nevie dôvod
TOTAL	32,8	32,8	15,1	13,4	3,4
základné	20,0	0,0	20,0	40,0	0,0
stredoškolské bez maturity	30,2	39,7	14,3	11,1	4,8
stredoškolské s maturitou	47,2	25,0	16,7	8,3	0,0
vysokoškolské	13,3	33,3	13,3	26,7	6,7

Prvý a druhý dôvod uvádzali častejšie respondenti so stredoškolským vzdelaním, či už s alebo bez maturity a tretí a štvrtý dôvod naopak respondenti hlavne so základným vzdelaním.

Dôvody začatia podnikania podľa veku (%)**Báza: 119 respondentov**

Veková kategória	Zvýšenie príjmu	Nebola iná možnosť zamestn.	Pocit samostatnosti	Príležitosť uplatniť záujmy	Nevie dôvod
TOTAL	32,8	32,8	15,1	13,4	3,4
18 – 29 rokov	34,8	34,8	13,0	8,7	4,3
30 – 39 rokov	41,0	20,5	17,9	15,4	5,1
40 – 49 rokov	26,1	37,0	13,0	17,4	2,2
50 – 59 rokov	12,5	62,5	25,0	0,0	0,0
60 – 64 rokov	66,7	33,3	0,0	0,0	0,0

Krajové porovnanie dôvodov začatia podnikania (%)**Báza: 119 respondentov**

Dôvody začatia podnikania	priemerný údaj Slovensko	Bratislavský kraj	Trnavský kraj	Trenčiansky kraj	Nitriansky kraj	Žilinský kraj	Bansko-bystrický kraj	Prešovský kraj	Košický kraj
	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Zvýšenie príjmu	32,8	21,1	7,1	12,5	56,3	42,9	40,0	33,3	37,5
Nebola iná možnosť zamestn.	32,8	15,8	50,0	12,5	25,0	19,0	40,0	60,0	43,8
Pocit samostatnosti	15,1	36,8	7,1	0,0	12,5	23,8	10,0	6,7	6,3
Príležitosť uplatniť záujmy	13,4	21,1	21,4	12,5	0,0	19,0	10,0	6,7	12,5
Nevie dôvod	3,4	0,0	7,1	37,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

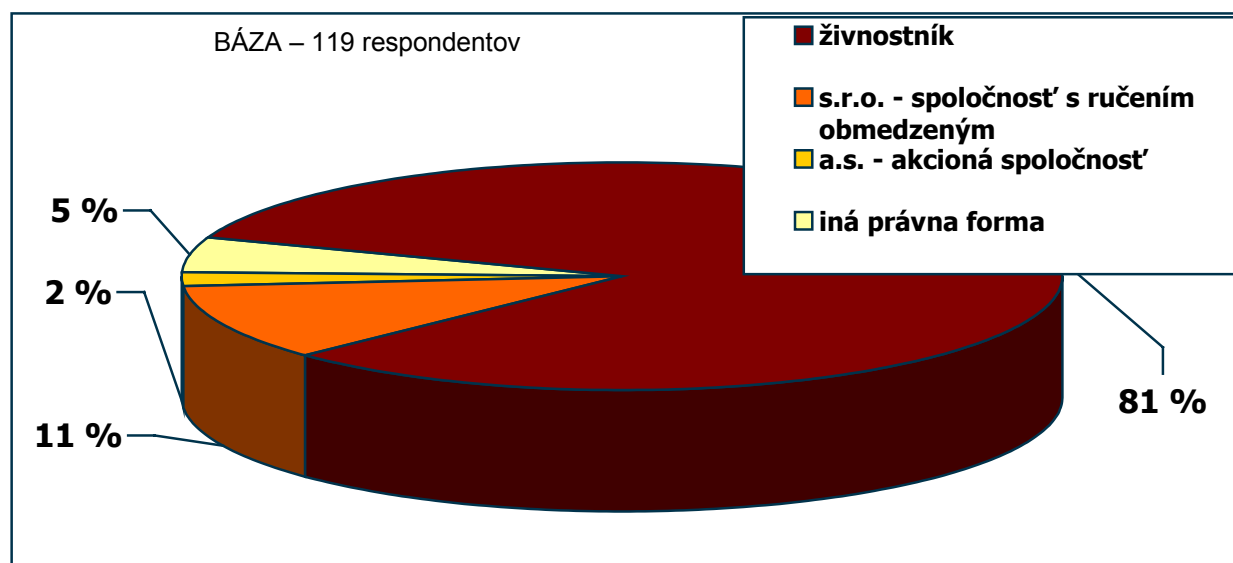
V Bratislavskom kraji bol najčastejším dôvodom začatia podnikania „pocit samostatnosti, sám sebe šéfom“, ďalej zvýšenie príjmu a príležitosť uplatniť svoje záujmy a nápady a v poslednom rade to vnímali ako príležitosť nejako sa zamestnať. Naopak v Trnavskom kraji bol výraznejšie na prvom mieste uvádzaný dôvod práve možnosť ako sa zamestnať. Ďaleko za týmto dôvodom sa objavila možnosť uplatniť svoje záujmy a nápady, až 7 % Trnavských respondentov nevedelo povedať prečo vlastne začali podnikáť. V Trenčianskom kraji bolo rozloženie rôznych dôvodov rovnomerné, ale vôbec sa neobjavil dôvod pocit samostatnosti a až 38 % respondentov nevedelo spontánne uviesť aspoň jeden dôvod podnikania. V Nitrianskom a Žilinskom kraji prevláda zvýšenie príjmu ako dôvod začatia podnikania. V Banskobystrickom kraji majú silné zastúpenie prvé dva dôvody a to

konkrétne zvýšenie príjmu a ako možnosť zamestnať sa. Na východe Slovenska má silnú pozíciu práve dôvod ako možnosť zamestnať sa, ktorý úzko súvisí s vysokou nezamestnanosťou týchto krajov.

12 Právna forma súčasných podnikateľov

Živnostníci majú silné zastúpenie v slovenských podnikateľských aktivitách (až 81 %). Za nimi nasledujú spoločnosti s.r.o. so 11 %, pred a.s. s necelými 2 %. 5 % respondentov uviedlo inú ako tieto formy podnikania.

Graf č. Právna forma podnikania

Respondenti - živnostníci boli častejšie ženy, vo vekovej kategórii nad 50 rokov. Častejšie to boli respondenti so stredoškolským vzdelaním s maturitou, pochádzajúci z Banskobystrického (90 %) a Prešovského kraja (100 %). Prevažovali domácnosti iba s jedným členom a osobným mesačným príjmom do 7 999 Sk. Najmenej to boli vysokoškolsky vzdelaní respondenti, či už humanitného (63 %) a technického smeru.

Respondenti – vlastníci / spoluvlastníci s.r.o. majú prevažne vysokoškolské vzdelanie (27 %) hlavne technického smeru. Pochádzajú prevažne z obcí nad 100 000 obyvateľov (20 %) a to z Bratislavského kraja (21 %). Najmenej je zastúpený Prešovský kraj a sídla od 5 000 do 19 999 obyvateľov (5 %). V takýto respondenti žijú prevažne v domácnostiach so 6 osobami (33 %).

Respondenti – spolupodielníci a.s. sú častejšie muži ako ženy vo veku od 30 do 39 rokov (5 %). Opäť častejšie to boli respondenti s vysokoškolským vzdelaním (7 %) technického smeru (25 %). Títo respondenti pochádzajú z najväčších typov sídiel (5 %) z Bratislavského (5 %) a Nitrianskeho kraja (6 %). Akcionári častejšie s osobným mesačným príjmom nad 16 000 Sk, ktorí žijú v domácnosti s 3 či 4 členmi.

Porovnanie právnych foriem podľa pohlavia (%)
Báza: 119 respondentov

Pohlavie	živnostník	s.r.o.	a.s.	Iné
TOTAL	80,7	10,9	1,7	5,0
Muž	78,7	11,7	2,1	5,3
Žena	88,0	8,0	0,0	4,0

Právnu formu živnostník častejšie menovali ženy ako muži. Naopak ostatné formy podnikania menovali skôr muži.

Právne formy podľa vzdelania (%)
Báza: 119 respondentov

Vzdelanie	živnostník	s.r.o.	a.s.	Iné
TOTAL	80,7	10,9	1,7	5,0
základné	80,0	0,0	0,0	0,0
stredoškolské bez maturity	84,1	7,9	1,6	4,8
stredoškolské s maturitou	86,1	11,1	0,0	2,8
vysokoškolské	53,3	26,7	6,7	13,3

Živnostníci sú častejšie stredoškolsky vzdelaní ľudia a spoluvlastníci s.r.o. a a.s. sú častejšie zas vysokoškolsky vzdelaní.

Právne formy podľa veku (%)
Báza: 119 respondentov

Veková kategória	živnostník	s.r.o.	a.s.	Iné
TOTAL	80,7	10,9	1,7	5,0
18 – 29 rokov	82,6	13,0	0,0	4,3
30 – 39 rokov	74,4	7,7	5,1	10,3
40 – 49 rokov	82,6	13,0	0,0	2,2
50 – 59 rokov	87,5	12,5	0,0	0,0
60 – 64 rokov	100,0	0,0	0,0	0,0

Živnostníci sú prevažne staršie vekové kategórie nad 50 rokov, vlastníci / spoluvlastníci s.r.o. sú naopak častejšie mladšie vekové kategórie do 29 rokov, ale aj vo veku od 40 do 49 rokov. Podielníci a.s. sú stredné vekové kategórie od 30 do 39 rokov.

Krajové porovnanie právnych foriem podnikania (%)
Báza: 119 respondentov

Právne formy	priemerný údaj Slovensko	Bratislavský kraj	Trnavský Kraj	Trenčiansky kraj	Nitriansky kraj	Žilinský kraj	Bansko-bystrický kraj	Prešovský kraj	Košický kraj
	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Živnostníci	80,7	68,4	78,6	50,0	75,0	85,7	90,0	100,0	87,5
s.r.o.	10,9	21,1	14,3	12,5	12,5	9,5	10,0	0,0	6,3
a.s.	1,7	5,3	0,0	0,0	6,3	0,0	0,0	0,0	0,0
iné	5,0	0,0	7,1	25,0	6,3	4,8	0,0	0,0	6,3

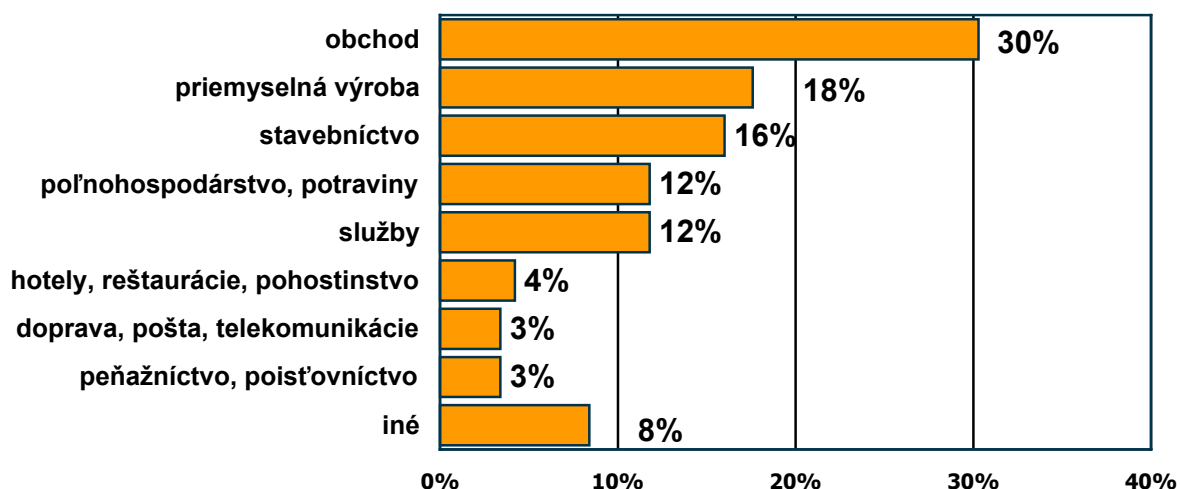
V každom kraji majú živnostníci silné zastúpenie. Akciové spoločnosti majú silné zázemie v Bratislavskom a Nitrianskom kraji. Iné ako spomínané právne formy sa častejšie vyskytujú v Trenčianskom kraji.

13 Sektor podnikania

Najviac súčasných podnikateľov podniká vo sfére obchodu 30 %, nasleduje priemyselná výroba 18 % a stavebníctvo 16 %. Poľnohospodárstvo a potravinárstvo označilo ako svoj sektor podnikania takmer 12 % respondentov cieľovej skupiny. Služby tiež získali 12 %, hotely, reštaurácie a pohostinstvá 4 %, doprava, pošta a telekomunikácie 3 % a taktiež aj peňažníctvo a poisťovníctvo získalo 3 %.

Graf č. Sektory podnikania na Slovensku

Báza – 119 respondentov

Vo sfére obchodu pracujú častejšie ženy ako muži. Najmenej sa prezentovali ženy nad 60 rokov. Ostatné vekové kategórie mali približne rovnomerné rozloženie. Pri pohľade na krajské porovnanie vidno, že častejšie sú to respondentky z Bratislavského kraja (37 %) a menej často z Trenčianskeho (13 %) a Nitrianskeho kraja (25 %). Silnejšie prevažujú najväčšie typy sídiel do 4 999 obyvateľov a aj najväčšie typy sídiel nad 100 000 obyvateľov (38 %).

V priemyselnej výrobe sa častejšie angažujú respondenti vo vekovej kategórii od 40 do 49 rokov (22 %). Majú častejšie stredoškolské vzdelanie (25 %) a pochádzajú z Trenčianskeho (25 %) a Žilinského kraja (33 %).

Stavebníctvo je obľúbená podnikateľská činnosť pre respondentov nad 60 rokov (67 %) a naopak najmenej (9 %). Sú to respondenti, ktorí dosiahli stredoškolské vzdelanie bez maturity (22 %) a pochádzajú najmä z najväčších typov sídiel nad 100 000 obyvateľov, hlavne z Nitrianskeho (25 %) a Prešovského kraja (27 %). Najmenej sú to respondenti na západnom Slovensku (Bratislavský kraj 11 % a Trnavský kraj 7 %) z najmenších typov sídiel.

Naopak mladí respondenti inklinujú skôr k poľnohospodárstvu a potravinárskemu sektoru. Majú dosiahnuté základné vzdelanie (20 %) a pochádzajú z Trnavského (29 %) a Nitrianskeho kraja (25 %).

Služby ako podnikateľskú aktivitu volia skôr ženy ako muži, a to najstaršie vekové kategórie nad 50 rokov. Dosiahli častejšie vysokoškolské vzdelania (27 %) humanitného (38 %) a technického smeru (25 %). Výraznejšie sa prejavili najväčšie typy sídiel nad 100 000 obyvateľov a to v Bratislavskom (21 %), Trenčianskom kraji (25 %) a Banskobystrickom kraji (20 %).

Hotely, reštaurácie či pohostinstvá si skôr vyberajú ako podnikateľskú aktivitu opäť ženy ako muži. Dosiahli iba základné vzdelanie (20 %) a sú vo veku od 40 do 49 rokov (7 %). Prevažuje východné Slovensko, Prešovský (7 %) a Košický kraj (13 %) a obce od 5 000 do 19 999 obyvateľov (11 %).

Porovnanie sektorov podnikania podľa pohlavia (%)

Báza: 119 respondentov

Pohlavie	Obchod	Priemysel	Stavebníctvo	Poľnohospodárstvo	Služby
TOTAL	30,3	17,6	16,0	11,8	11,8
Muž	26,6	19,1	18,1	12,8	10,6
Žena	44,0	12,0	8,0	8,0	16,0

Pri pohľade na pohlavie vidno silnú inklináciu žien k obchodu a službám. Naopak muži si častejšie volia oblasť stavebníctva.

Sektory podnikania podľa vzdelania (%)

Báza: 119 respondentov

Vzdelanie	Obchod	Priemysel	Stavebníctvo	Poľnohospodárstvo	Služby
TOTAL	30,3	17,6	16,0	11,8	11,8
základné	0,0	0,0	20,0	20,0	0,0
stredoškolské bez maturity	30,2	15,9	22,2	12,7	11,1
stredoškolské s maturitou	44,4	25,0	8,3	11,1	8,3
vysokoškolské	6,7	13,3	6,7	6,7	26,7

Obchodu a priemyslu sa častejšie venujú respondenti so stredoškolským vzdelaním s maturitou, naopak stavebníctvu a poľnohospodárstvu sa venujú skôr respondenti s nižším vzdelaním, či už základným prípadne so stredoškolským bez maturity.

Krajové porovnanie právnych foriem podnikania (%)
Báza: 119 respondentov

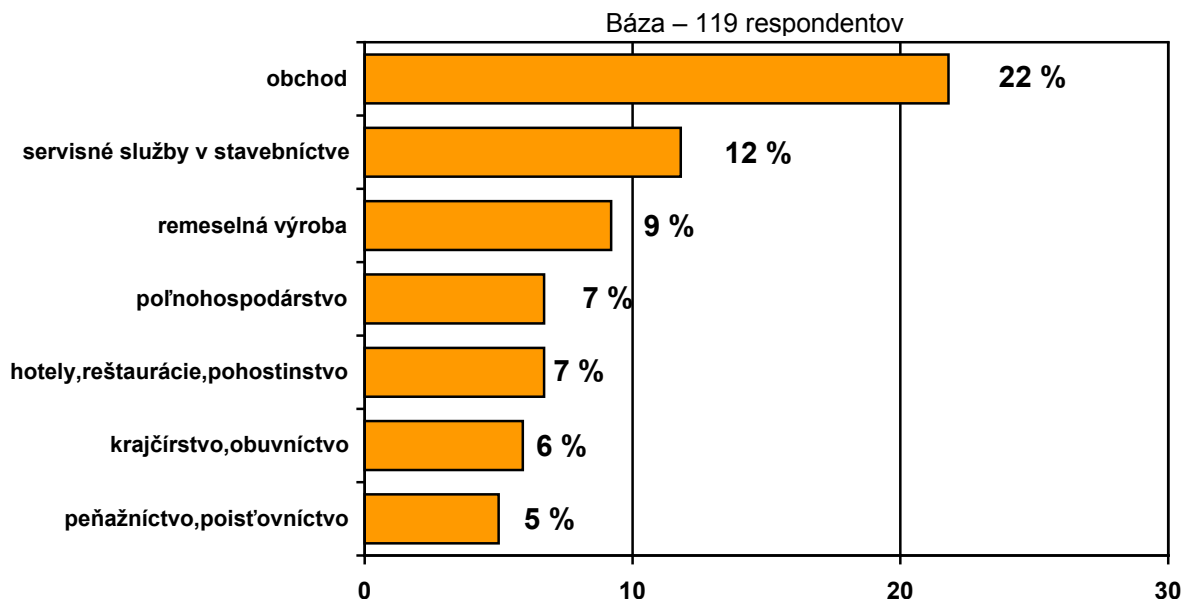
Právne formy	priemerný údaj Slovensko	Bratislavský kraj	Trnavský Kraj	Trenčiansky kraj	Nitriansky kraj	Žilinský kraj	Bansko-bystrický kraj	Prešovský kraj	Košický kraj
	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Obchod	30,3	36,8	35,7	12,5	25,0	33,3	30,0	33,3	25,0
Priemyselná výroba	17,6	15,8	21,4	25,0	6,3	33,3	10,0	20,0	6,3
Stavebníctvo	16,0	10,5	7,1	12,5	25,0	14,3	20,0	26,7	12,5
Poľnohospodárstvo	11,8	0,0	28,6	0,0	25,0	9,5	10,0	6,7	12,5
Služby	11,8	21,1	14,3	25,0	6,3	9,5	20,0	0,0	6,3

V Bratislavskom kraji sa venujú častejšie obchodu, službám ale aj priemyselnej výrobe. V Trnavskom kraji tiež je na prvom mieste obchod, nasleduje poľnohospodárstvo a potravinársky sektor. V Trenčianskom kraji zas prevláda priemyselná výroba a služby, nasleduje obchod a stavebníctvo. V Nitrianskom kraji je to rovnomerne rozložené do oblastí obchodu, stavebníctva a poľnohospodárstva. V Žilinskom kraji sú obľúbené podnikateľské činnosti vo sfére obchodu a priemyslu. Obchod sa silne prejavil aj na východe Slovenska.

13.1 Konkrétne zameranie podnikania

Pri bližšej konkretizácii svojho zamerania boli výsledky prieskumu nasledovné: 22 % obchod, 12 % servisné služby v stavebníctve, 9 % remeselná výroba, takmer 7 % poľnohospodárstvo a hotelierstvo s pohostinstvom.

Graf č. Konkrétne zamerania podnikania

Aj podrobnejšia špecifikácia zamerania podnikania poukazuje na to, že vo sfére obchodu sa častejšie pohybujú ženy mladších a stredných generácií so základným vzdelaním. Najčastejšie sa vyskytujú v Trnavskom (29 %), Nitrianskom (31 %), Banskobystrickom (30 %) a Prešovskom kraji (33 %).

Manuálnym typom podnikaní sa častejšie venujú muži ako ženy, starších vekových kategórií nad 60 rokov. Servisné služby sa výraznejšie prejavili v Nitrianskom a Banskobystrickom kraji (20 %). Remeselná výroba má veľkú obľubu v Trnavskom (14 %), Trenčianskom (25 %) a Žilinskom kraji (14 %) a to hlavne v obciach od 20 000 do 99 999 obyvateľov (18 %).

Poľnohospodárstvu sa častejšie venujú ženy, tak ako aj oblasti hotelov, reštaurácií a pohostinstva. Sú to väčšinou so stredoškolským vzdelaním príp. vysokou školou. V Prešovskom kraji sa respondentky vo veku od 30 do 39 rokov častejšie venujú krajčírstvu či obuvníctvu.

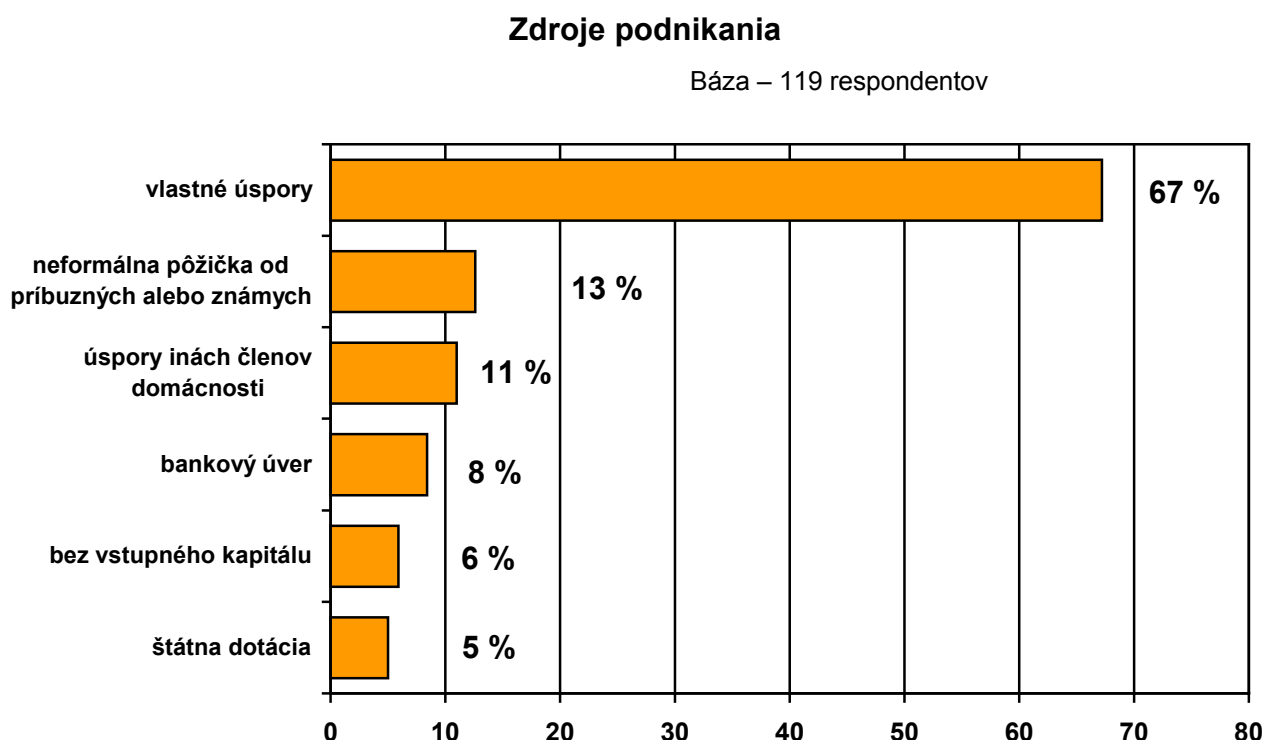
Doprave a autoservisu sa venujú prevažne muži, najmä vo veku od 40 do 49 rokov, ktorí dosiahli stredoškolské vzdelanie bez maturity. Tejto oblasti podnikania sa venujú prevažne v Trenčianskom, Nitrianskom ale aj Banskobystrickom kraji.

Priemyselnej výrobe, či aj drevovýrobe sa venujú opäť prevažne muži najmä stredných vekových kategórií (od 30 do 49 rokov). Títo respondenti dosiahli minimálne stredoškolské vzdelanie s maturitou a vyššie. Drevovýroba je populárnou podnikateľskou aktivitou hlavne v Žilinskom kraji (14 %) a to v najmenších typoch sídiel do 4 999 obyvateľov (8 %). Priemyselnej výrobe sa častejšie venujú v Trenčianskom (13 %) a Banskobystrickom kraji (10 %).

Kultúrou sa živia častejšie muži ako ženy. Najmä v obciach nad 100 000 obyvateľov v Bratislavskom, Nitrianskom a Košickom kraji. Zdravotníctvu sa venujú skôr ženy, ktoré dosiahli vysokoškolské vzdelanie a to najmä v Trenčianskom a Košickom kraji.

14 Základné finančné zdroje podnikania

Až 67 % respondentov sa vyjadrilo, že na začatie vlastnej podnikateľskej aktivity použili vlastné úspory. 13 % respondentov si požičalo od svojich príbuzných alebo známych. 11 % respondentov cieľovej skupiny. 8 % respondentov využilo bankovú úver a 5 % si dokonca vybavilo na svoju podnikateľskú aktivitu štátnu dotáciu.

Vlastné úspory na začatie podnikateľskej aktivity najčastejšie využili respondenti stredných vekových kategórií vo veku od 40 do 59 rokov., ktorých osobný mesačný príjem bol väčší ako 8 000 Sk. Takáto domácnosť má jedného či dvoch členov a mesačný príjem na osobu je väčší ako 7 000 Sk.

Neformálnu pôžičku skôr využili mladší respondenti do 29 rokov (17 %), ktorých osobný mesačný príjem bol len do 3 500 Sk. Sú z domácností, kde sa nachádzajú 3 či 4 členovia.

Bankový úver využili častejšie ženy vo veku od 40 do 59 rokov, ktoré dosiahli najčastejšie iba základné vzdelanie. Okrem dobre situovaných jedincov, ktorých osobný mesačný príjem je nad 16 000 Sk, objavili sa aj respondenti s príjmom len do 7 999 Sk. Takéto osoby žili väčšinou vo viacpočetnej domácnosti, kde však príjem na každého člena bol do 6 999 SK.

Štátnu pôžičku využili opäť skôr ženy, starších vekových kategórií. Silne sa prejavil v cieľovej skupine skutočných podnikateľov Trenčiansky kraj, a to hlavne v obciach 5 000 do 19 999 obyvateľov. Išlo o respondentky s nižším príjmom do 7 999 Sk, ktoré buď žili samé alebo s jedným členom domácnosti.

Porovnanie finančných zdrojov na podnikanie podľa pohlavia (%)
Báza: 119 respondentov

Pohlavie	Vlastné úspory	Neformálna pôžička	Úspory iných členov	Bankový úver	Bez vstupného kapitálu
TOTAL	67,2	12,6	10,9	8,4	5,9
Muž	68,1	11,7	12,8	7,4	6,4
Žena	64,0	16,0	4,0	12,0	4,0

Ženy skôr využili neformálnu pôžičku, bankový úver alebo štátnu dotáciu. Muži skôr použili na začatie podnikateľskej aktivity vlastné úspory alebo úspory iných členov domácnosti.

Krajové porovnanie finančných zdrojov podnikania (%)
Báza: 119 respondentov

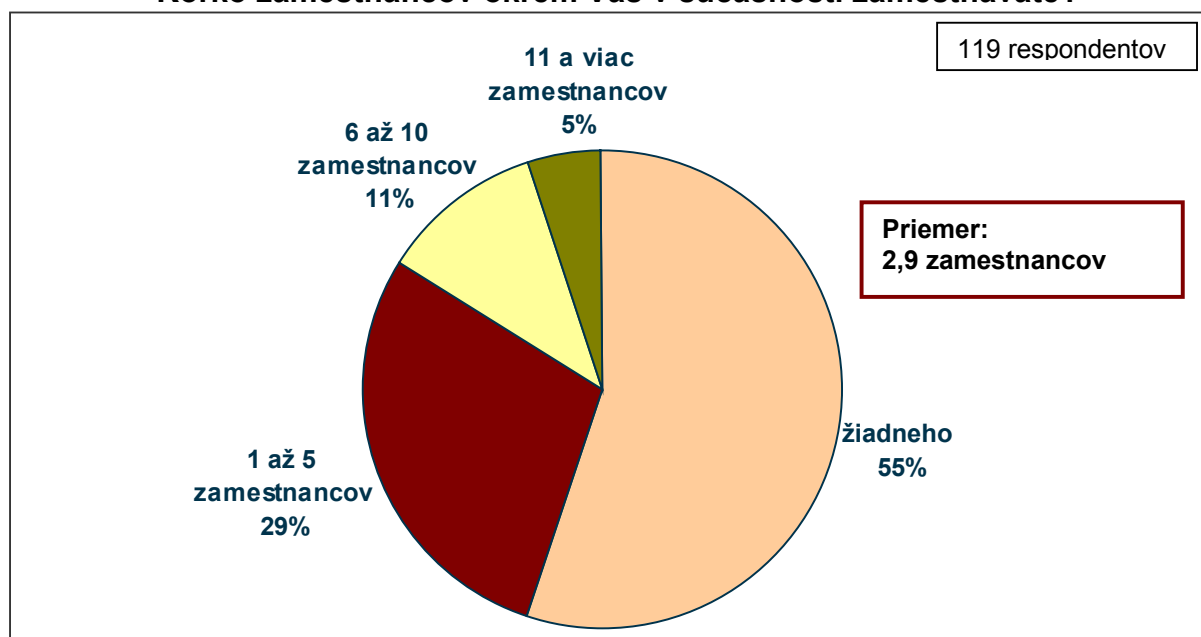
Finančné zdroje	priemerný údaj Slovensko	Bratislavský kraj	Trnavský Kraj	Trenčiansky kraj	Nitriansky kraj	Žilinský kraj	Bansko-bystrický kraj	Prešovský kraj	Košický kraj
	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Vlastné úspory	67,2	63,2	85,7	50,0	75,0	66,7	80,0	53,3	62,5
Neformálna pôžička	12,6	10,5	7,1	12,5	0,0	14,3	10,0	26,7	18,8
Úspory iných členov	10,9	5,3	0,0	12,5	6,3	14,3	20,0	20,0	12,5
Bankový úver	8,4	5,3	14,3	0,0	12,5	4,8	0,0	6,7	18,8
Bez vstupného kapitálu	5,9	5,3	7,1	0,0	12,5	9,5	0,0	0,0	6,3
Štátna dotácia	5,0	5,3	7,1	12,5	0,0	4,8	10,0	0,0	6,3

Vo všetkých ôsmich krajoch najprv respondenti siahli na vlastné úspory ako zdroj na začiatok podnikateľskej aktivity. V Bratislavskom kraji volili častejšie ako zdroj finančných prostriedkov vlastne úspory, ale aj neformálnu pôžičku. V Trnavskom okrem vlastných úspor si požičali aj peniaze od bánk.

15 Počet zamestnancov u podnikateľov

Z oslovených respondentov, ktorí v súčasnosti podnikajú, viac ako polovica (55%) nezamestnáva žiadneho zamestnanca. Zamestnanie ďalším ľuďom poskytuje 45% podnikateľov, pričom 29% zamestnáva 1 až 5 zamestnancov, 11% poskytuje prácu 6 až 10 zamestnancom a 11 a viac zamestnancov má 5% podnikateľov. V priemere mali oslovení podnikatelia takmer 3 zamestnancov.

Koľko zamestnancov okrem Vás v súčasnosti zamestnávate?

Zdroj: výskum GfK

Pri porovnaní počtu zamestnancov podľa pohlavia je zrejmé, že muži nie len častejšie podnikajú, ale v priemere zamestnávajú aj viac osôb. Podiel mužov, ktorí nemajú žiadneho zamestnanca je síce trochu vyšší, ale v prípade, že v rámci podnikania majú zamestnancov, ich počet je väčší ako u žien.

Porovnanie počtu zamestnancov u podnikateľov podľa pohlavia
Báza: 119 respondentov

Pohlavie	žiadneho	1 až 5 zamestnancov	6 až 10 zamestnancov	11 a viac zamestnancov	priemer
TOTAL	54,6%	28,6%	10,9%	5,0%	2,9
Muž	56,4%	25,5%	11,7%	5,3%	3,2
Žena	48,0%	40,0%	8,0%	4,0%	2,1

Výsledky počtu zamestnancov u podnikateľov podľa veku majú skôr informatívny charakter, nakoľko počet 119 respondentov nezaručuje dostatočné zastúpenie respondentov vo všetkých vekových kategóriách. Vo všeobecnosti môžeme konštatovať, že najviac zamestnancov pracuje u podnikateľov v strednom veku od 30 do 50 rokov.

Porovnanie počtu zamestnancov u podnikateľov podľa veku
Báza: 119 respondentov

veková kategória	žiadneho	1 až 5 zamestnancov	6 až 10 zamestnancov	11 a viac zamestnancov	priemer
TOTAL	54,6%	28,6%	10,9%	5,0%	2,9
18 – 29 rokov	56,5%	30,4%	8,7%	4,3%	2,3
30 – 39 rokov	56,4%	23,1%	15,4%	5,1%	3,5
40 – 49 rokov	45,7%	37,0%	8,7%	6,5%	3,3
50 – 59 rokov	87,5%	0,0%	12,5%	0,0%	0,8
60 – 64 rokov	66,7%	33,3%	0,0%	0,0%	1,7

Aj pri triedení počtu zamestnancov podľa vzdelania podnikateľov je v niektorých vzdelanostných kategóriách nedostatočné, napriek tomu je zrejмый trend, že so zvyšujúcim sa vzdelaním podnikateľom rastie aj počet ich zamestnancov. Napríklad nikto z oslovených podnikateľov so základným vzdelaním nezamestnával ďalšiu pracovnú silu. Z podnikateľov so stredoškolským vzdelaním zamestnávala ďalších pracovníkov takmer polovica, pričom vyučení podnikateľa bez maturity mali v priemere 2,3 zamestnancov, kým podnikatelia s maturitou až 3,7 zamestnancov. Najúspešnejšími sú podnikatelia s vysokoškolským vzdelaním, z ktorých až 60% zamestnáva aj ďalších zamestnancov.

Porovnanie počtu zamestnancov u podnikateľov podľa vzdelania
Báza: 119 respondentov

vzdelanie	žiadneho	1 až 5 zamestnancov	6 až 10 zamestnancov	11 a viac zamestnancov	priemer
TOTAL	54,6%	28,6%	10,9%	5,0%	2,9
základné	80,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0
vyučení bez maturity	55,6%	28,6%	11,1%	4,8%	2,3
stredoškolské	55,6%	30,6%	8,3%	5,6%	3,7
vysokoškolské	40,0%	33,3%	20,0%	6,7%	4,4

Výsledky krajského porovnania v tomto prípade nebudeme uvádzať nakoľko tieto výsledky nemajú dostatočnú vypovedaciu schopnosť. Za zmienku stojí skôr viditeľná tendencia pri pohľade na súvislosť medzi výškou osobného mesačného príjmu

podnikateľov a počtu zamestnancov, na základe ktorej môžeme konštatovať, že pri väčšom počte zamestnancov dosahujú podnikatelia aj vyššie príjmy.

Porovnanie počtu zamestnancov u podnikateľov podľa výšky osobného príjmu
Báza: 119 respondentov

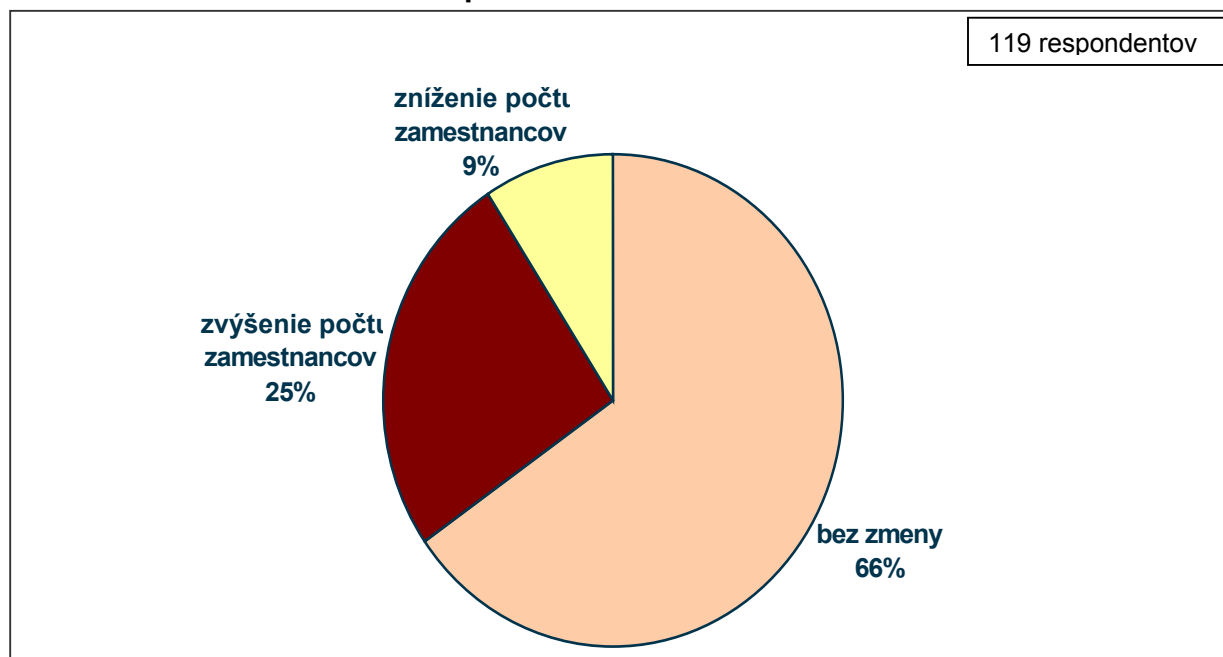
vzdelanie	žiadneho	1 až 5 zamestnancov	6 až 10 zamestnancov	11 a viac zamestnancov	priemer
TOTAL	54,6%	28,6%	10,9%	5,0%	2,9
menej ako 3500 Sk	50,0%	41,7%	8,3%	0,0%	1,2
3500 - 7999 Sk	75,0%	20,8%	0,0%	4,2%	1,2
8000 - 9999 Sk	75,0%	25,0%	0,0%	0,0%	0,4
10 000 - 11 999 Sk	46,2%	23,1%	23,1%	0,0%	2,6
12 000 - 15 999	50,0%	16,7%	33,3%	0,0%	3,1
16 000 Sk a viac	23,8%	42,9%	23,8%	9,5%	6,0

15.1 Perspektívy vývoja počtu zamestnancov

Dve tretiny oslovených podnikateľov nepredpokladá, že by u nich v priebehu piatich rokov došlo k nejakej zmene v súvislosti s počtom zamestnancov. Zvýšenie stavu zamestnancov plánuje štvrtina (30) oslovených podnikateľov a 9% očakáva, že dôjde u nich k zníženiu počtu zamestnancov,

Z tridsiatich podnikateľov, ktorí očakávajú rast firmy dvaja predpokladajú rozšíriť firmu o jedného zamestnanca a 12 podnikateľov (40%) sa vyjadrilo, že plánujú pribrať dvoch zamestnancov. Šiesti podnikatelia by chceli zamestnať ďalších troch zamestnancov a siedmi uviedli ešte vyšší počet nových zamestnancov, pričom v jednom prípade bol zo strany podnikateľa deklarovaný záujem zamestnať 25 ďalších zamestnancov.

Očakávate v najbližších 5 - tich rokoch zvýšenie alebo zníženie počtu zamestnancov?

Zdroj: výskum GfK

Z hľadiska pohlavia môžeme konštatovať, že veľká väčšina žien nepredpokladá zmenu v počte svojich zamestnancov pri podnikaní. Muži skôr predpokladajú, že u nich dôjde k úprave počtu zamestnancov, pričom častejšie uvažujú o náraste.

Porovnanie predpokladaného vývoja počtu zamestnancov podľa pohlavia (%)
Báza: 119 respondentov

Pohlavie	bez zmeny	zvýšenie počtu zamestnancov	zníženie počtu zamestnancov
TOTAL	64,7	25,2	9,2
Muž	60,6	27,7	10,6
Žena	80,0	16,0	4,0

Pri pohľade na výsledky triedené podľa veku je zrejmé, že so zvýšením počtu zamestnancov uvažujú predovšetkým podnikatelia z mladších a stredných vekových kategórií. Vo veku nad 50 rokov počítajú so zachovaním súčasného stavu prípadne so znížením počtu zamestnancov. S nárastom uvažoval len jeden z oslovených podnikateľov.

Porovnanie predpokladaného vývoja počtu zamestnancov podľa veku (%)
Báza: 119 respondentov

Vekové kategórie	bez zmeny	zvýšenie počtu zamestnancov	zníženie počtu zamestnancov
TOTAL	64,7	25,2	9,2
18 – 29 rokov	52,2	39,1	8,7
30 – 39 rokov	71,8	23,1	5,1
40 – 49 rokov	63,0	23,9	10,9
50 – 59 rokov	75,0	12,5	12,5
60 – 64 rokov	66,7	0,0	33,3

Pri triedení výsledkov podľa vzdelania je zaujímavým zistenie, že o náraste počtu zamestnancov najčastejšie uvažujú podnikatelia so stredoškolským vzdelaním bez maturity. Medzi podnikateľmi s maturitou a vysokoškolským vzdelaním bolo až tri štvrtiny takých, ktorí neplánujú zmeniť počet svojich zamestnancov, pričom zvyšná časť u vysokoškolákov v rovnakej miere plánuje zvýšiť resp. znížiť počet zamestnancov.

Porovnanie predpokladaného vývoja počtu zamestnancov podľa vzdelania (%)
Báza: 119 respondentov

Vzdelanie	bez zmeny	zvýšenie počtu zamestnancov	zníženie počtu zamestnancov
TOTAL	64,7	25,2	9,2
základné	60,0	0,0	20,0
vyučení bez maturity	57,1	30,2	12,7
stredoškolské	75,0	25,0	0,0
vysokoškolské	73,3	13,3	13,3

KONTAKTNÁ ADRESA:

NÁRODNÁ AGENTÚRA PRE ROZVOJ MALÉHO A STREDNÉHO PODNIKANIA
EURO INFO CENTRE SK - 672 Bratislava,
Prievozská 30, 821 05 BRATISLAVA 2, SLOVAK REPUBLIC

Tel.: 02 / 53 41 73 28, 53 41 73 33, 53 41 97 73, 53 41 73 06, 53 41 97 74

Fax: 02 / 53 41 97 72, 53 41 73 39

Internet URL: <http://www.nadsme.sk>

e-mail: agency@nadsme.sk, eicsk672@nadsme.sk